

H29-8

153

Stavmuvba proletarijjas, etuvtçajt

I. G. KOJUSEV.

VƏRLEZƏM DA SƏVETJASLƏN
M O G J A S
1933-34 VOB N

KOMI PARTIZDAT
SÝKTÝVKAR 1933 VO

7
32

H
S

Коми-З
2-1264

Stavmuñvsa proletarijjas, etuvitçej!

(KOJU\$EV I. G.)

VƏRLEZƏM DA ŞƏVETJASLƏN MOGJAS 1933-34 VOYN

1. Komi Obispolkomъn juralış I. G. Kojusev jortlən Obispolkom VI plenum vülyn doklad.
2. Doklad kuşa plenumlən suəm.
3. Komi oblastlən Karəlijasa ASSR - kəd 1933-34 v. vərlezan programma tərtəm kuşa socialistiçeskəj ordjışəm vylə dogovor.

Г.П.Б. в Лнгр.
Ц. 1934 г.
Акт № 59

Редактор А. Чечсова.
Тех. ред. Н. Киселев.

Сдано в производство 15/X-33 г. Подписано к печати 28/X-33 г.
Уполн. Облита № 1275 Заказ №2658 Тираж 4000 экз. Партизан
дат № Стат. формат 62×94, 1/82, 2 печ. л. 45000 зн. в п. л.

Типография Коми ГИЗ'а г. Сыктывкар, Коммунистическая 2.

V O Z K V

Vər frontvəsə gerojjas, entuziastjas Palazzas, Apyvəş, Əvvəş, Razgas, Pəddəlpəjəş vazən-nin petisnə vərleznə. Nalən vojevəj izəs, nalən çer səjasəs goraa kyləpə jagjasın. Partijaən suvtədəm mogjas pərtəmən voçakvəsə najə şetənə kubometrjasən, vərleznə srokəş voz zavoditçəmən. Taəəm-zə voçakvə uzən kolə şetnə matəssa kadə stav Oblaştlı.

Partijalən Krajkom da Obkom suvtədisnə mog — oktabr 1-d lunə massəvəja petnə vərleznə. Petnə nəti nuzmaştəg, stav vərlezşjaslı, — kolxoznikjaslı i uzałş ətkaolşjaslı. Tajə mogsə pərtəmən kolxoznikjas da uzałş ətkaolşjas unalañn-nin ləşədçənə, daşəş: şornitçənə as brigadajasnas petnə vərə, şornitçənə sə jyəş, kueəm uzałan kəlujjas zapťənə, kyzı uzsə vura orgaçizujnə. No veñunalañn tajə şornijasəs səmən bolğəm, avu veşkədəma qelə vylən uzavnə petnə. Əni qeləbs səyin, medyim şornijassə jitnə vərpərədnə qelə vylən massəvəja petəmkəd.

Massəvəja vərpərədnə petəm, sijə — suisşəmən uzvən medaləm, medaləm uzvənsə stavnas skvoznəj brigadajasə kotyrtəm, brigadirjassə naznaçitəmən.

А извън medaləmən ədjasəs jona içətəş. Torja rajonjaslən ussə puktəma zev oməla. Kozvalən medaləma pərədəcəp — 24 pr., Jem-dinlən — 32 pr., Səktəvdinlən — 45 pr., Səktəvlən — 41 pr. Uzvyn vərlezpə medaləmən kola-na uz petkədlis səmən Luz rajon, kəni şen-təbr 15 lun kezlə uzvyn medaləmsə vəli estədəma stavnas. Uşpexəs Luzlən massəvəj uz paşkədəmən, klassəvəj vragjaslış padmədəcəpəs zişəmjassə erdədəmən da kadın zugədnə kuzəmən.

Vərlezpə uzvyn medaləmən klassəvəj kos munə zev joşa. Kulakjas da vəbdəməna antisə-vetskəj elementjas stav vynsə asşənəs veşkədəpə, medaləm da vərə massəvəja petəm. I siyə faktəs, təy ətkyətənləyin (Turja, 66) uzałış ətkaoləşjas sabotirujtəpə vərlezpə medəşəmsə, em kulackəj uzlən petkəs.

Kolə zugədnə sabotazsə da massəvəj uz paşkədəmən uzałış ətkaoləşjasəs, kol-hoxznikjaskəd əteəe, suvtədnə vərlezən uz vylə. Suvtədnə uzvyn medalan uza komunistjasəs, komsomoleçjasəs, vərlezəş udarñikjasəs, paşkəda nuədnə şiktsa şlotjas da siž perjəpə ok-təbr 1-əd lun kezlə tırdaşlun.

Vərlezəm kuza socialistiçeskəj ordjyşəm vylə rajonjas kostən dogovorjaslıp — pasjəma — petnə vərlezpə şen-təbr 15 lunşan (Şoynat — Kuləmdin) ok-təbr 1-əd lunəz. Tani mogəs

sulalə səyən, medəm ordjışan dogovorjassə ne
koñpə kancelarijasə, a vajədnə vəd vərlez-
şəz. Torjən-nın kclə ta vylə iñdən Kuləmdin
rajonlə, kodi vərkylədəmənp assəs ordjışan
dogovorsə Sojnatičəd pərtis ղekodlə kovtəm
vumagaə. Kytaləm dogovorjassə kolə va-
jədnə vəd brigadaəz, vəd vərlezşəz daj kə-
pədnə ordjışəmas rajonlə stav vərlezşəjassə.
Kuləmdinlə, Sojnatičə, Sıktıvəl, Udonal kolə
petkədələnp, təjə najə zvyłş ordjışənə da ko-
fırtnə oktəbr 1-əd lunə vərə massəvəja pe-
təm. Əd tajə sulalə najə ordjışan dogovorja-
sən medvozzə punktən.

Vərlezş organizacijajas vozən sulalə məd
vojevəj mog—estədnə oktəbr 1-əd lunəz
strəitçən izjas daj stav mukəd izjassə vər-
lezpə ləşədçəm kuza. Oktəbr 1-əd lun kezlə
vərpərədnə kolə petnə 20 şurs vərlezş sajə.
Nalə stavnəslə kolə daştənə olanınjas: sonpd
da jugəd barakjas, gərd peləsjas, rəvşanjas. Tıg-
tymən zaptpə larokjas, skladjas, stoləvəjjas. Ko-
lə, medəm tajə stavəs vəli tərdaşən. A Komiləs
trestlən şəntəbr 10 lun kezlə İdpasjas ləşəd-
çəmənp kolana uzsə oz petkədələnp. Əd vaz
barakjas remontirujtəma 49,8 pr., a vyljassə
strəitəma səmən 26,8 pr. A kueəma munis
izəs şəntəbr 10 lunşan 20 lunəz, Komiləs açs
oz təd. Seeəm „vir“ operativnəj veşkədləməs!

Kolis 7 lun vərlezpə massəvəja pettəz i
tajə kadnas kolə vyt estədnə strəitçən izjas.

Stav pozanlunbs sъ vъlъ em. Эд 80jnatъ vъrpromxoz, kенi izъs puktema avu loka, şen-
tavr 20 lun kezлe strаitis vъl barakjassә 66 pr.,
vazsә remontirujtis 58 pr., mukedjassә vәce-
nъ-zә, sәmъn estadtamәş. A bura uzałemәn
pozis-nin stavsa estadnъ, sodtъnъ Ieshedcan
izjas vъlъ izvъn, bura kotyrtnъ uz daj estad-
nъ stav uzejassә.

Vәrlezъş organizacijajassa ORS-jas vozъn
sulalә zev gыrьş da poçota mog—kotyrtнv
vәrlezemъn bur snabzeñqә, şojan juan. Setnъ
vәrlezъşjasль dontәm, çeskib da pәtasa әвәd.
Paşkәdnъ samozagotovkajas. Torja bura ko-
tъrtнv vәrlezъş - udarnikjasәs snabzajtәm.
A ta bokşaı OPS-jaslәn da vәrlezъş organi-
zaciijajasләn izъs puktema omela. Mi „Vә-
lezъşyn“ eg әtçed-nin gizлe Palazzasa vәle-
zъş-udarnikjasәs sogmъtema snabzajtәm jylъş.
Sәmъn әnәz-na Sъktvsa vәrpromxoz da pro-
kuratura ez primitnъ ңekueem mera. Oz kәs-
jыnъ bergәdçynъ vәrlezъş-udarnikjasльş olas-
nogsә burmәdәmlәn. Oz kәsjыnъ petnъ „sonъd
paççәrsbs“ uzałs jәz dinә. Seem-zә prestup-
lenqә vәcәmaәş Pozeg uçastokъn (Turja vә-
punkt, Jemdin rajon) uzałsjas. Vәrpunktas
juralьş Polev, ORS-sa uzałs Sokerin da kla-
dovseik Koçin juem vәsna roboçejjasләn nol
lun çәz avu vәlәma ңaңs. Roboçej klass vo-
zъn tajә ызъd prestuplenqә vәcъsjassә kolә
әni-zә pukşәdnъ proletarskәj sud vозә.

OPS-jaslış uzaq kolə perestroitń vuzşanıbs,—vətlinp setçə şujşaləm klassəvəj vragjasəs da şetń medbur udarlıqjasə, medyım snabzennə, stoləvəjjas loisnń vərlezan ədjas kərədnń otsaşşjasən. Stoləvəjjasə izanın inđınp Frolova Aşnajasəs, kodi koğan voe Avkəzza vərpunktın kuzis präduktlaş ləşədnń una şikasa, dontəm da pətəsa əvədjas. A se-eəməd mihan oblastınp una, kolə səmənp najaəes adzınp da kərədnń.

Vərlezan izyp asobozlən tədçanlınp zev əzəd. Əd əti Komişes kuşa asobozjasən kolə kışkınp 500 şurs kbm. sajə vər. Səmənp asobozlən vərlezinp daşlunp abu-na perjəma. Əni VKP(b) Ovkom suəm şərti munə prəverka vərlezinp asobozəs daştəm mögħış. Taże prəverkasə kolə paşkədnń stav asobozjasınp daj vajədnń sijs tırdaşəz. Asobozjas prəverajtəmkəd əteəe VKP(b) Ovkom eəktis niədnń prəverkasə kolxoznəj obozjasınp. Seni prəverkasə niədnń kolə sizi, medyım ənişan inđınp, -kücəm vəvjəs kutasnp vər kışkaçnp, torjədnń oməltçəm vəvjassə bojtçınp, daştınp şijəs-kəluj, dodjas, gezjas. Ləşədçınp sizi, medyım pervojja Iştnas-zə petnp vərə kışkaşnp.

VKP(b) da VLKSM rajkomjaslı kolə əniżə inđınp kommunistjasəs, komsomöleçjasəs vərlezan užjas vylə. Inđınp vərpunktjasə part-orgjasəs, kotarıtnp jacejkajas, no ne laqtədçınp ta vylə, kyzı vəvli vozza vojasə. Boşşy-

пъ кърднъ kommunistjasлs, komsoモojeчja-
лъs возъп тунан roлs. Paшkедnъ massевъ
да kulturnej из vәrlezemъп una шurs Izotov-
jasлs въdtем vъlъ.

Obispolkom VI plenum vъlъn OIK-
sa predsedatel I. G. Kojusev jort vәrlezpъ le-
shedcемъп da vәrlezemъп sаvetjas mogjas jъ-
лъs vәcis ьзъd doklad. Dokladas suvtedѣ vәr-
lezemълs kolanlunsа, indа, kъzi puendnъ leshed-
can изjassе daj аssе vәrlezemъs.

VKP(в) Obkomlъn jul tâlъsса plenum eek-
tem ёrti, Obkomlъn bjuro da OIK-lъn prez-
diuum primitisnъ socordjьsем vъlъ Kareljakad
dogovor. Tajе dogovorsа OIK-lъn plenum
primitis. Ordjьsan dogovorъn primitem
lъdpasjassе pәrtem vәsna kossе kolе kъrdenъ
zев vъlъ. Puktyпъ mogен, medem Kareljakad
ordjьsема boстtisnъ stav vәrlezъs, stav pә-
rәdcьs da kъskaшъsjas, stav kolxoznikjas daj иза-
лъs әtkaolъsjas.

Stavен vәrә—so kuem medsa ьзъd mog
komi oblastuvsa stav kolxoznikjaslъn da иза-
лъs әtkaolъsjaslъn.

I. G. KOJUSEV JORTLƏN OBISPOLKOMSA
PLĒNUM VÝLBN DOKLAD (1933 VOŞA
ŞENŞABR 21-əd LUNƏ)

VƏRLEZƏMLƏN KOLANLUNNS

Jortjas!

Komi oblastын 27 million gektar vər ulьn. Vər zapas seni 1826 şurs kubometr. Bыd vo bъdmə 21 million kubometr. No tatış əni bъd vo keravşə səmьn 4,5 million kubometr lıvə 21 pr. Zev una vər ənəz rъg-na vəssərə sişmə, vosə.

Revoluciјa vərьn vərlezəm jona sodi. 1913-14-əd voyn-kə promyšlennəj vər vəli lezəma 726 şurs kubometr, kojan 1932-33-əd voyn vəli-nin lezəma 3 million kubometr (təni mi ogə artalə kreştanalış aslıs vərlezəmsə).

Mijan vozьn sulalə mog—ədjəzək paşkədnı vərlezəm, kъrədnı vərlezəm sъ výjəz, med stav prirostıs vəli boştəma, med oz ńinəm sişmə. Məd vitvoşa planən suəma vərlezəm kъrədnı 11 million kubometrəz. Kərttuj strəjləmən, dert, vərlezəm sodas nəsta jona.

Vərlezəm Komi oblastыn daj stav Vojvъv Krajъn—zev ıvъd kəzajstvennəj da politiçes-

кәj znaçenqәa. Vәrlezәm mijan oblaştын—medъзыд kәzajstvenno-politiçeskәj mog. Kъз vәrləs mijanъş munә eksport vylә zagraniçaa, Kardor zavodjasыn pişitәmәn, munә i pişittәg, spalәn (slipper), balansәn, propsәn.

Vәr vuzalәmьш perjәm zagraniçasa şem vylә mi, SSSR, nәvam da vajam zagraniçaaş masinajas, oborudovanqә strәitçan zavodjasә, kәrttujjasә, elektrostancijajasә. Kъmyн una da kъmyн bur vәr mi lezam da vuzalam zagraniçaaş, sъmyн una oborudovanqә da mukәd jona kolantor vermas gosudarstvo vajnъ zagraniçaaş, kapitalistiçeskәj gosudarstvojasыş. Vәrlezәmьш mi, stav SSSR-sa da Vojvъv Krajsa roboçejjaskәd, kolxożnikjaskәd, uzaľş әtkaolşjas-kәd koşaşam socializm strәitәm vәsna, SSSR jommedәm vәsna. Eea-kә mi vәr şetam da omәlәs-kә şetam, eea i gosudarstvo sijә vәrşes vermas boştnъ zagraniçaaş, eea vajnъ SSSR-ә kolan kәluj.

Ta şerti tьdalә, kueäm ьздыd kьvkutәm mi nuam gosudarstvo vozyn. Ta şerti bъdәnъ gәgәrvoana, myjla klassәvәj vrag—kulak da sъlәn agentjasыş ziženъ torknъ vәrlezәmsә vydşama nogәn ziženъ kъz myj vermәnъ orәdnъ vәrlezәmsә. Vәrlezәm gәgәr munә zev çorъd klassәvәj tьs.

Mi vәr lezam ne semyн eksport vylә, mi vәr lezam eee i SSSR pъesa strәitełstvolъ. Vәr una zev kolә promыslennostъ, kәrttujjas-

ль, зилисенәj stroitelstvolъ. Кытып vozә, sъmъn una da виғзьк vәr material kolә ſetnъ mijan SSSP pъesa izjas vylә. Vәr keravnъ da ſetnъ kerjәn, strojmaterialeñ, vәrgъs vьdшама vәçem prәduktaen.

Sәvet pravitelstvo da krajevәj organjas zi-lәnъ Komi oblastnъ vәr vylъn paškәdnъ pro-myslennost. Эni em vәrpilitan zavod Sъktъv-karыn, vәçsә Sъktъvkarыn mәd vәrpilitan za-vod, Kozvaыn (Peçeraыn) kojmәd zavod, Lәk-čim vәr vylъn Pezmәg dinъn vәçsә una zavo-da vәrkombinat (vәrpilitan zavod, pua kәluj vәçan zavod, drevesnәj massa vәçan zavod, kañifoñnәj da dubiñnәj). Narkomles tavo jul 28-әд lunә sujis Sъktъvkarыn termasәmәn vәç-nъ ызд celluloznәj zavod (45 şurs tonna), vozә loә vәçemа nәsta gыryş cellulozno-bu-maznәj zavodjas, fanernәj zavod da mukәd predpriyatię.

Vәr sъrjo vylъn jona paškalasny ызд vәrpilitan, vәr obrabotajtan, kabala vәçan, ximices-kәj prәduktajas perjan zavodjas. Vәrgъs unator pozә vәçny. Эni vәrgъs vәçenъ sәvk (sәvk dәra, sәvk plattә, sәvk çuvkijas), spirit, rezina, saxar.

Vәrlezәm ſetә ызд doxod bjudzeta. Mijan oblastnъ vәr ſetә medъysзд doxod. Sijә do-xod vylas vәçam promyslennost, kырәdam socialistiçeskәj vižmu usalәm, paškәdam socialistiçeskәj kultura da siži vozо.

Vərlezəm şətə medəzəd zarabotok, me-d
bzəd doxod kolxoznikjaslıq da uzałş ətka-
olışjaslıq.

Stav oblastuvsa valəvəj prədukcijayı vər-
promışlennoştlən udeñnəj vesəs vəli 1932-əd
voyn 40 pr.

Taçəm ıbzəd znaçenqə vərlezəmlən Komi
oblastınp. Taçə kolə tədnə ne səmən şiktsəvet-
jaslıq, kolə tədnə vəd kolxoznikləq, vəd uzałş
ətkaolışjaslıq.

Tajəs adzənə da gəgərvoənə klassəvəj
vragjas, naçə vədşama nogən padmədənə da
orədənə vərlezəm. Kolə şiktsəvetjaslıq, partor-
ganizacija veşkədləm ulınp, kərpədnə da kotaç-
tnə kulakjaskəd da naçə agentjaskəd çorbd
koş vylə kolxoznikjasəs da uzałş kreştanaəs,
zugədnə kulackəj sabotaz, şuşa koşaşnə
klassəvəj vragkəd, pərtnə oləmə suəmjassə
VKP(b) Krajkomıls, Obkomıls da Səvet pra-
viteştvols vərlezəm jılış.

KOŁAN VOŞA VƏRLEZƏMLƏN İTOGJAS.

Kołan təv vərlezəm munis oməla. Vozza
voas da kołan vo vəli liçədəma unalaın tıx
klassəvəj vragkəd, kulakkəd. Kulaçestvo kyz
mıy vermis agitirujtis vərlezəm orədnə, pəl-
zujtçis vəd qəluçkiən da paşkədis qəluçkijassə,
guşənikən vreditis, eıkədis vəvjas, pakəştitçis
vədşama nogən. Kulaçestvo ne səmən vreditis,
no sılx şetəm vərləzan normasə ez tırtılı.

Çorba vəli kərpədəma koş kulakkəd da sijə agentjaskəd vər vəsna staļinskəj poxod dərji, kodı petkədis prorayıs vərlezəm 1932-33-əd voyn. VKP(В) Krajkomъn şekretar Ivanov jort suis: „Staļinskəj poxodlən vünpəs səbən, myj i partijnəj organizaciya açəs i mas-sabs kərpədisnə assənəs klassəvəj şuslun, joştisnə vizədəmsə kulakkəd koşaşəm vylə, sijəs erdədəm da vətləm vylə veşig i sek, kor sijə maskir ujtçılıs, zevşəlis kolxoznikjas da səvet-skəj roboṭnikjas paşkəmə. Taże glavnəjəs da medəvədəs“.

VKP(В) Ovkomlən plenum tavo jułyń 1932-33-əd voşa vərlezəmli itogjas kuza suis, myj vərprogramma tırtəm kəzvənəs vəli per-jəma staļinskəj poxod dərji. Partijnəj da sə-vetskəj organizacijajas kərpədisnə vərlezəş rye-kış una entuziast-udarlıkjaşəs, petkədlisnə, kəzİ bołsevistskəja kolə izańpə, bołsevistskəja kərpədnə da kotyrtnə entuziazm roboçəj, kol-xoznəj da uzałş ətkaolş kreşanalış şəkəd-lunjas verməm vylə, nəmzałittəma kulakjaskəd da najə agentjaskəd koşaşəm vylə. Una kolxoz, una kolxoznəj brigada şetisnə kık da kujim normaəz. Palazza şiktsəvetsa (Sıktıv rajonu) kolxoz „Gərd Oktabrın“ brigada (brigadırlıs Karmanov jort) keralis 1400 kubometrən mort vylə da kəskis 1300 kubometr. Sijə-zə şiktsə-vetş Zelev jort staļinskəj poxod pomaşig

kezlə ləzis 177 kubometr ker, 110 kubometr spal çurka da ləsalis 1000 spal.

Stalinskəj poxod şetis ъзъд vospitanqə mijan organizacijajaslı, petkədlis, kzi kolə uzaunp. Stalinskəj poxod otsalis petnъ zizъd prorvys, programma vəli 1932-33 voyn tərtəma pərədçəmənp 101,2 pr., kəskəmənp 92,2 pr. Bura uzalisnp Udora (102,3 pr. pərədəma da 101,6 pr. kəskəma) da Luz (104,5 pr. da 102,9 pr.). Mukədəs plan ez tərtəp.

Səktəvdin r.	pərədis	100,5	pr.	kəskis	93,2	pr.
Jemdin	"	96,5	"	"	98,8	"
Səktəv	"	103,7	"	"	93,2	"
Kuləmdin	"	102,8	"	"	97,9	"
Bojnart	"	100,4	"	"	98,5	"
Mıldın	"	92,0	"	"	62,5	"
Izva	"	107,1	"	"	75,9	"
Uşciłma	"	155,5	"	"	96,4	"

Oməla vəli tərtəma plan kaçestvo bokşan, uzalisnp kənsurə bezkəzajstvennəja, kəptis asdonp, abu şetəma kolana kəztalun vərləş, una vər koləma vərə kəskətəm.

Tajə loi sijən, kzi VKP(B) Ovkomlən plenum suis, təj ez vəv kadın kulak kuza kuçkəma, kulaklış vyl guşən vreditełstvo tak-tikasə abu gəgərvəoəma. Vərlezan apparat uza-ləma kancelarskəja, bjurokratiçeskəja. Uzałışjasəs vəli medaləma şorən, neorganizovanıñəja, torja nın oməla munis ətkaolşjasəs medaləm

(Palša, Čassa, Mažasa da mukėd šiktsəvetjasъп IV-əd kvartalъп uzałemaaş ətkaolęşjas səmъп 2 morten). Vərъп avu vəli lučkia suvtədəma u izvъп, oməla paškədəma u darničestvo da socordjyşem, loka zev uzałemaaş traktornəj в azajas, espromxozsa obozjas. Avu stavъs lučki vələna i snavzeṇnəп.

Stav 1931-32 da 32-3-3əd voşa itogjassə kolə bura artavny, oməl torjassə ənişaŋ-zə vylədny, vъlyп kutny klassəvəj şuşlun da pervojşaŋs-zə stav organizacijajasъ, siž-zə šiktsəvetjasъ uzaunъ staļinskəj poxod metodjasən.

Seki mijan oblašt oz kut kъssъпь vərъп, mukėd Vojvъv rajonjaskəd da Karelijasa respublikakəd socordjyşemən petas zago-tovka zavoditəmşaŋs medvozza radə.

1933-34-əd VO VYLƏ VƏRLEZAN PLAN

1933-34-əd voşa plan torjalə vozzaјasъş sijən, myj seni torja jona kolə vizədīny kače-stvo vylə. Oblaştъn stavə suəma tavo lezny 3107060 kubometr dələvəj da 298000 kubo-metr pes.

Komi oblaştъn vər oməlzyka keraləma, vıgzyk mukėd Vojvъv Krajsa rajonjas dorъş, torja-nin Sıktъv vozъп da Ezva jylyп. Med mijan Kraj vermas şetny vıgzyk pişitəm vər material, kolə mijanlı lezny da kylədny burker, nekuicəm poroktəməs daj kyzəs.

Кер өздалун (овjom) өзпъ сиәма сиз—Сыктывкын 0,4 квт. (въд кубометрън кък да зъп ker). Куләмдинън — 0,4 кубометр-зә, Мылдинън — 0,39, квт., Сыктывдинън — 0,37 квт., Ізыльн — 0,363 квт., Козваын — 0,33 квт., (въд кубометрън куйим ker), Јемдинън — 0,32 квт., Сојнатын — 0,31 квт., Уштыңтаын — 0,26 квт. Таеәт өздалун керлән колә тавоша вәрlezәмън. Вәрlezъш organizacijajasль, rajispolkomjasль да шелсәветjasль колә тајә bur каçestvosә (texničeskәj да къзта) пержьпъ, шенпъ eksport vylə bur, vylən каçestvoa vәr.

Mijan trestjas kostън plan jukşә ҭазى:

Organizaci-jajas	Pərədçəm			Kıskəm		
	Delə-vəj	Pes	Stavъs	Delə-vəj	Pes	Stavъs
Komiles . . .	1.450	173	1.623	1.974	250	2.224
Şevles . . .	215,5	4,5	220	206,1	4,5	210,6
Vyatles . . .	80,2	11,3	91,5	82,5	12,5	95,0
Gortranles .	394,5	33,0	427,5	410	40	450
Sojuzşelstroj .	57	—	57	62	—	62
Stavъs . . .	2.197,2	221,8	2.419	2.714,2	307	3.041,6

Rajispolkomjaslı kolə veşkədlyń vərləzə-
mən ne səmən gırış organizacijasən, no i
posnidən, kəni nağə eməş.

Rajonjas kost plan jukşas tazì:

Rajonjas	Deləvəj	Pes	Stavəs
Sıktıvdın	306,0	42,0	348,0
Jemdin	273,0	32,0	305,0
Sıktıv	536,0	13,0	549
8ojnать	248,0	10,0	258,0
Kuləmdin	478,0	8,0	486,0
Mıldın	114,0	17,0	131,0
Izva	42,0	46,0	90,0
Usavom	64,0	2,0	66,0
Uşçəlma	15,0	38,0	53,0
Udora	206,0	4,5	210,6
Luz	492,5	32,5	545,0

Tajə plan şerti kolə paşkədnıñ iz.

Plan, dert, kolə vajədnıñ şiktsəvetjasəz.
Med vyd şiktsəvet tədis, kueəm vərpunkt,
kvartal, delənka sılyş şətəmə, kıtyń kubometr
da kueəm vər kolə 1e3p. Kolə vyd kolxoz-

kəd da vəd şiktkəd şornitçən pajaen uçastok
voştəm jılış, voədpı plan kolxozjasəz, şikt-
səvetjasəz.

VKP(b) Obkom julısa plenum suəm şerti,
kolə vərlezəm zavodıtnı oktavt medvozza
lunşań da pərədçəm pomavnp fevralıñ, kışka-
şəm mart 15-əd lunəz. Setış 60 pr. keravnl
da 40 pr. kışkynp kolə janvarəz.

Dert, kolə ziñlpı vəd rajonlı, vəd şiktlı,
vəd kolxoził, vəd brigadał pomavnp assıbs
plansə vozzyk.

Plan tırtəm gəgər paşkədam socialisti-
çeskəj ordjışəm da çəstən pərtam partija-
lış da səvet vlaştılış indədjassə, şetam sro-
kəz da planlış unzık bur kaçestvoa və-
material!

Mijan təvşa planə-zə rırə i təvşa purja-
şəm. Tavo kolə purjavnp tələn 500 şırs ku-
bometr gəgər. Tağə oz kov şin ulış vostılp
da təvşa purjaşan plan tırtılp stavnas. Kolə
təvnas ləşədçəpı vozvıv da bura stavə nüed-
pı, 1934-əd voşa tulısja kılədçəm kezlə.

VƏRLEZƏM KEZLƏ LƏŞƏDÇƏM

1932-33-əd voşa vərlezəm kezlə ləşədçə-
mən Oblast jona şormis. Sijəs vərlezüş orga-
nizacijajas vunedəmaəş daj tavoşa vərlezig
kezlə ləşədçəm munə zev-zə oməla.

Pərədçəninjasə torjədəm lədnas kəzvınsə
nuəma strokən. Kołan vo veli i dełankajas tor-
18

jədəmə avgust 15-əd lun kezlə, torjədəmə posni vər daj sə vəsna təvnas, keraşigas-nın kovmis korşnə vyl dełankajas, nınp vyl strəitəstvo. Ta vəsna ker əztaś loi içət, kolə vəli şetnə sər ker 0,374 km., oblaşt şetis 0,346 km.

Tavo vəli kolə torjədnə vərsə çukərənəzək setəş, kəni vozza vojassa postrojkajas eməş,— medkolanaś—daj vərbs gırış da kyz. Srok tajə uşə vəli şetəmə Ezva vozən jułəz, Peçerayn—juł 15-əd lunəz.

Şenqəbr 10-əd lun kezlə dełankajas vundəmə Sıktıvdin r.—105 pr., Sıktıv r.—121 pr., 8ojnaty—101 pr., Kuləmdin—95,5 pr., Mıldin—132,6 pr., Izva—131,4 pr., Uşciłma —112 pr., a stavə oblaşt paşa 110,1 pr. Taś tədalə, ənəz-nə avu pomaləmə dełankajas vundəm Kuləmdinən.

No tan em una qəluçkijas: eea torjədəmə zapas (pozəm pilovoçnik—9 pr.), dełankajas keravnə ləşədəməaş posnidəs da unalaś, avu jitəmə tajə uşə kylədçan uslovijəjaskəd, jujasın meļioracija nuədəmkəd.

Kolə tajə oməltorjassə ədjə vətgədnə.

Tuj trassajas korşəm da tujjas vəçəm vıvti oməla munə. Komişes baloçnəj tuj 315 kilometrəş remonṭirujtəmə səmən 74 klm., lıvə 23,4 pr., korşəmə da vəçəmə vyl trassa 1085 kilometrəş səmən 239 lıvə 21 pr. Ji tujlı trassa remonṭirujtəmə 50 pr., vılyş vəçə-

ma 36 pr., traktorjas tuj remontirujtəma siz-zə oməla (Poməsdinsa baza—83 pr., Çassa—66 pr.).

Kolə tujjas trassa korşəm, pişkədəm da vəçəm pomavnır ədjəzək. Bödən gəgəvoannıd, kueəm əvəd znaçenpəəs bur tujlən kəskaşəm. Kolə korşnır çojjastəm tujjas, krut çojjas kərədnır, tujjas med vəlinpə zəqədəzəkəs, vəşkədəş, jujas vomən kolə vəçpə posjas, vəsavnır ləptəş da çurvisan mərjasəs, medyət kənətəmşəq rəgəş-rəq pozis kəskaşnır daj kəskaşnır tər doqqən. Kətən bur tuj, sətən una da koknija nuas traktor, siz-zə i vəv. Zev bur tujəd, em-kə seni lok çoj, oz vermyən traktor ni vəv kəskən spolnəj, əvəd dod. Siz-zə oz vermyən kəskən, kətikə-kətujjas omələş. Bur da zəqəd tujjasən eəazək kovmas vəv, oz zugavlınpə traktorjas, vylə kəptəs zərəbotok kəskaşşjaslən daj ədjə pomaşas kəskaşəm. Sə vəsna tujjas kolə ləşədnır vozvən da bura. Rajispolkomjaslı da şiktsəvetjaslı ko lə vidlavnır stav tujjassə da eəktənpə vərlezəş organizacijajasəs vəçpə bur tujjas.

Vozvən kolə nınpə stroitelstvo da remont. Revolucija vəgən zikəz vezsisi vətəvəj uslovijə vərlezəşjaslən. Nekəz oz poz ətlaavnır əniya gərəş, jugəd, kos, sonbd barakjas vaz zemlənka-jaskəd da pəvşan kerkajakəd. Nekueəm pəvşanjas, pekarçajas, stoləvəjjas, kulturnəj da medicinskəj obsluzivaniqə ez vəv revolucijaəz vər-

lezəmən. Vərlezşjasəs vizişnə kapitalistjas skətəs moz da zverskəja eksplloatirujtisnə. Səvet vlaşt, kommunist partija veşkədləmən, zikəz vezis olan da uzalan uslovijəjassə vərlezşjaslış.

No mi ogə verməj suvtnə tajə vəçəmjəsə. Vərlezş roboçəj əni si3-zə məd. Sylən kül-jurnəj sudtaabs da korəmjassə sodənə daj mi-janlı kolə sijə korəmjassə mogmədnə. Mijan kolə ləşədnə vərlezşjaslış nəsta bur vytəvəj uslovijə.

Kolə vozvəv ləşədçənə roboçəjjəsən vərə petig kezlə. Kolə remontirujtınə vaz strəjva, vəçnə vyləs, strokən stavə plan şerti.

Stroitelstvo vylə gosudarstvo lezəma 629.000 sajt. Kızı munə strəitelstvoys?

Komiles şenqəbr 10-əd lun kezlə remontirujtəma barakjas, rıvşanjas, pekarnajas, stolə-vəjjas, larokjas, gərdpeleşjas, medicinskəj punktjas səmən 49,8 pr. A vyləs strəitəma səmən 26,8 pr. plan şerti da strəitçə 27 pr. Əni remontirujtan da strəitçan uz ədzis, no i ənji-na avu stavəs daş. Rajispolkomjas da şikt-səvetjas oməla ta vylə vizişdəməaəş, oməla ta kuza veşkədləməaəş vərlezş organizacijajəsən da avu tərtmənən otsaləməaəş. Kolə əni ədjə-zyk pomənə remontsə da vyl strəitçəmsə. Kolə bura ruktyńə uzzə, kyrədnə proizvoditel-noş da kaçestvo. Ne 1ədnas səmən kolə e8-

tədnı remont da strəitəlstvo, kolə med vəl
vura remontirujtəma da strəitəma.

Kolə tani tijanlış vizədləmptəta vylə kəs
kəlp. Mi ogə vura vizəj postrojkajas, socia-
liştiçeskəj embur vizəm vylə oməla vizə-
dam—əd mi vbd vo puktam vaz barakjasə vyl
əsin. Vaz əsinjassə vərlezş organizacijajas oz
zevpə da oz dəzəritnə. Mi vbd vo vəçəm vyl
paç, vyl əzəs. Kolə dəzəritnə. Sesşa mijan
una vosə vədтор enovtəm postrojkajasən—oz
perjənə stavnas da kadən vərlezş organizaci-
jajas setəş əsinjas, paçjas, vədşama kərtə kə-
luj da una vosə. Ta vylə jöpəzka kolə vizəd-
nə rajispolkomjasə da şiktsəvetjasə. Gosudar-
stvolş embur kolə vizəpə vura, med əti grəs
don qinəm oz vos, a məzajasəs çorba məz-
dənə.

VƏRLEZŞJASƏS BƏTƏNƏJA OBSLUZİVAJTƏM KOLƏ LEPTƏN VOS

Stalın jort kəzajstvenlikjas sovesəannə vyl
ıbn 1931-əd voyn juł 23-əd lunə sulis:

„Oz poz sunpə, təjə olaninjas strəitəmən da
roboçəjjasəs snabzajtəmən vərja vojasas vəcə-
ma eea. No sijə, təjə vəcəmtə, zikəz oz tərtəy,
med eşkə mogmədnə ədjə vədməş koləmjassə
roboçəjjasə. Oz poz əstəşnə sə vylə, təjə voj-
dər kerkajas, olanın vəli eea ənija dörəs da
təjə sijən sesşa pozə ta vylən ləntədçənə. Oz

poz sīz-zē ьst̄şp̄ s̄ vyl̄, myj vojd̄r snav-
zenq̄ v̄li jona om̄l da poz̄ s̄ kuža ovn̄
sijen̄, myj em. S̄emyñ s̄iš, zoñnas dukşem̄ j̄ez
vermasp̄ t̄urk̄şp̄ vaz vyl̄ ьst̄şem̄. Kol̄
petn̄ ne vaz ol̄myş, a əni ja roboçejjas v̄bd-
man kol̄emjass̄. Kol̄ ḡegərvon̄, myj olan
uslovijəbs roboçejjasl̄n̄ mijan vezsis vuznas.
Roboçej əni ne seeəm, kueəm v̄li vojd̄r. Əni ja
roboçej, mijan s̄əvetskəj roboçej kəsjə ovn̄
stav materialn̄ej da kulturn̄ej kol̄emjass̄ t̄y-
təm̄, prodovołstvenn̄ej snavzenq̄əen, olanin-
ən, kulturn̄ej da mukəd v̄bdşama kol̄emjass̄
obespeçitəm̄. Syl̄ em ta vyl̄ pravaabs daj
mijanlı v̄lt kol̄ şetn̄ s̄ib tajə uslovijəjass̄".

So k̄z̄i viştalis roboçejjaslıs materialn̄ej
da kulturn̄ej olasnogsə burmədəm j̄ibş mijan
vozd Stalin jort.

Kol̄ v̄rlez̄ş organizacijajaslı, ispol-
komjaslı da şelsəvetjaslı tajə indədsə Sta-
lin jortlıs əti zduk kezlə vunədlıbtəg pərt-
n̄ oləmə.

Me viştali-n̄in—kol̄ medvojd̄r romavn̄
remontirujtəm da strəitcəm. Kol̄ şetn̄ t̄yrm̄-
mən olanın v̄rlez̄şjaslı. Kol̄ şetn̄ jugəd,
kos, sonbd olanın. Kəluj koştəp̄ kol̄ tor-
jədn̄ torja vezəs. Sesşa kol̄ viñp̄ səstəma,
med ez vəv jog, n̄ajt, ludik, toj. Taəəm ker-
kañ v̄rlez̄ş vermas vıgızka sojtçyp̄. Kol̄
vəçp̄ t̄yrm̄mən p̄zanzas, skamjajas, zazjas
Mijan ovlevl̄—vəçasp̄ bur barak, a skap, n̄i

заз, юлан, жуан тор да мукәд тор визнь оз ләшәдпү.

Сеңса вьѣ kolә вәçпь sizi, med вьѣ вәр-леҙшлән вәли аслас воља, med ez uзльпь кус рәв вылып.

Mijan вәрбына изаһә пъувава. 1932-33-ад вољн вәли вәрбына 6.328 mort. Kolә пъувава-баяс јиль төржән тәздәшпү, med наль вәли шетәма торя баракjas. Ееа-кә пъувавајась, med вәли наль вәçәма обсөәј баракjasас торя комнатајас. Kolә siz-zә, med пъувавајась вәли торя паškәм kostanin ләшәдәма.

Olvıvlә еәкъда, бир баракын вәрлеҙьш оз вермь соjtçыпь sum вәсна (gora şorñi, гудә-кашәм, şylәm). Tajә вьttәкә içәттор, no tajә jona mesajtә соjtçыпь. Вьѣ kerkaып med вәли raspәradok, kod шерти med војып urçitәм ҹас-јасып ez вәв ңекүеәм sum, gora-şorñi, şylәm, гудәкашәм, mukәdтор.

Медъзыбд vopros — snabzeণnә. Ңаң да сьдәс вайма тьртмән. Kolә sijәs әdjәэзък razәdnү vәrlezaninjasә da bura viзпь. Mukәd prәdukta (çeri, kartupel, sakar, eaj, tabak da mukәd tor) gosudarstvo centralizovannәj fondыш шетә. Kolә sijә fondjassә bura ispoľzujtnь, bura viзпь, med oz ےык ңинәм, viзпь гусав-ләмьш, шетавпь vәrlezьшjasь spolnәja, uз шерти.

No oz poz nađejtçыпь кус centralizovannәj fondjas вула. Mi olam prodovołstviјә рәвсып—gәgәr jaј, çeri, mukәd prәdukta. Kolә ипзък

perjyńp oblaštęs värlezşjasłb bıdšama prədukt, jónzka paškədnı samozagotovka. Mi zilam-kę, una vermag voştńp da ńəvńp pətka, şela, tar, kəçaj, şvezəj čeri, vermag zəgotovitńp jəla prədukt (rýş), gradvýv puktas, mukəd tor. ORS-jasłb, şelpojasłb, şelsəvetjasłb, kolxozpravlenqəjasłb kolə korşńp da perjyńp värlezşjasəs verdńp soddəd prədukt. Korşam-kę, zilam-kę, şuras.

Suam, Savinskəj şelsəvetęn kolxoz, kolxoznikjasəs jələn snabzajtńp vəras katədəma kujim məs, kodjasəs vəras i lıştən. Kolxoznikjas—värlezş-udarlıkjas şojən seni şvezəj jəv. Seni-zə värlezan inas vizən kolxozbəs vəjəm porşjasəs, kolxozlən kыtənkə mort stav kolxozləb kijən şeri,—värlezşjas şojən şvezəj şeri da jukva. Şiktəs pəstı bıdlun vajən bıdšama prədukt. Värlezşjaslən şərşənbs ruzjəjaş daj prəst kadə lıjlən şvezəj pətka. Savinskəj uzaľşjas olən da şojən vərən zev bura, kolxoz naň otsalə i aşnbs värlezşjas oz užn.

Bıd rajon, bıd şelsəvet, bıd kolxoz vermas korşńp vərə soddəd prədukt da bura puktńp värlezşjasəs prodovołstviyən snabzajtəm.

Kolə bura puktńp obseestvennəj da kołlektivnəj pitaňqə, kyskyp ətuvja şojəm-juəmə stav roboçejjasəs. Med şojan vəli şvezəj, pətəs daj dontəm. Mijan stoləvəjjasən əvədjəs çastə omələş da donaş. No em i una vüg.

Kołan tulıs Mezadorsa şełsəvetbən Sıktıvraj
onıp Avkäeyp vələmta əvəd vylə 12 blıd
Kueəm kolə, seçəməs i pəv! Stoləvəjjas med
vəlinp səstəməs, neküeəm əcerəd da prəsta
kad sulaləmjəs med ez vəv, dert, medbura
kolə verdnp udarñikjasəs (torja rızan sajnp
vıgzyk əvədən), kolə medbura snabzajtń na
jəs. **Udarñikjas** vylə kolə torja jona vizədnp
fəzdpışnp na vəsna. Vərty kolə bura puktynp
vuzaşəm. Udobnəjzık mestajassə kolə voştavnp
magažinjas da larokjas, vuzaşp voz asıv da
rıtın, vajnp vərə larokjasə upzık bvdşama tə-
var. Mijan vuzaşşjas kor şurə kovtəm təvar
vajəp, a kolanaəs oz. Kız-kə usə, la-
rokış oz şur pəvnp, oz ovıs sunis, sı-
la, iztəg. Rajispolkomjaslıb da şełsəvetjaslıb ko-
lə jona vizədnp ta vylə. Stav bur təvar vərə
kolə katədnı, upzık setçə, kəni bura, udar-
nəja uzałəp. Kolə vərty paşkədnı da bura
puktynp kolxoznəj vuzaşəm.

Kolə vıgzyka puktynp rasçot roboçəjjas-
kəd. Komiles oz bura mıntışav roboçəjjaslıb.
Şençavr medvozza lunə lespromxoz da leso-
punkt cassajasınlı vəli 492000 sajt, a Komiles
vəli uzejəza roboçəjjaslıb 690000 sajt. Tazi oz
poz. Mıntışnp kolə akkuratnəja, ta vylə raj-
ispolkomjaslıb da şełsəvetjaslıb kolə bura vi-
zədnp.

Kolə nəsta jona burmədnı **kulturiəj** ov-
sluzivanqı. Med bvd kvartalınp, dełankaınp

vrajl vəli gərd pełəs, a seni nıgajas, zurnaljas, ga-
blud zetjas. Paşkəda puktyń ղegramotnoş ыыгэ-
med dəm, oməla gramotnəjjaslış gramotnoş kyrə-
eşta dəm. Paşkədnı poliproşvet už, politskolajasə
bura da kruzokjasə unzık vərlezşjasəs kъskъń da
jyń kruzokjaslış uzzə bura puktyń. Bura puktyń
nań ştengazet, beşedajas, ordjışəm tıunəm pet-
dń puktyń kədləm, gərd da şəd pəv. Paşkədnı da bur-
vnp mədnı radiolış (suəma tavo puktyń 128
radioprijomnik), kinolış (loas 29 kino-pere-
da vñvizka) už.

Gərd peleşjasən med vəli jugıd, səstəm,
var ızıyd, med vəlinń vədşama vorsantorjas (sas-
la ki, saxmatjas, domino, mukəd tor) da muzъ-
sъ kəlnəj instrumentjas (gudək, balalajka da mu-
ko kəd).

Medicinskəj obsluzivanaqə vərlezşjasəs re-
ar voluciјaəz ղekueəm ez vəv. Əni vəd vərlezş-
ura verme boştıň medicinskəj otsəg. Tavo loas
vərgıń 125 vraçebnəj da feildsereskəj punkt.
Loə vərgıń 316 aptečka. Kolə medicinskəj ob-
sluzivanaqə vozə jona burmədnı da paşkədnı.
Seşşa nəsta ыыzd mog, vişəmjassə preduprez-
dajtnı, sanitarnəj už pınpı. Kъskъń kolə sa-
nitarnəj komişşijajas ryr da massəvəj uzeñ-
tajə uza vərlezşjasəs aşınıssə.

ROBOÇEJ VÑN MEDALƏM DA UZ KOTЬRTƏM

B- Oblaştuvsa organizacijajas sulisń koləm
ъп vo ləşədnı vərlezəmtyń postojannəj kadr 10000

mortəz. No tavo vərlezəm kezlə postojannəj kadrın səmən 1900 mort: 800-ıls Luzsa les-tranxozlən da 1100 mort Komişlən. Dert, medvojdər kolə tajə kadrsə bür uslovijə puk-tıny, Luckia ispolzujtny, med na riş eəazık vəli obsluzivajusej personalıny, a unzıkbs pro-izvodstvo vılyı. Vozə kolə paşkədnə postojannəj kadrtə. Vərlezəş kadr kolə postojannəj.

Şezonnəj uzałşjasəs verbuijtəm kolə plan şerti pomavnp' oktabr 1-əd lun kezlə. A vərja lədpasjas şerti, Komişes dogovorjas şerti, ver-buijtəma keraşşəs səmən 944 şurs kubometr vıle, lıvə 45 pr. da kəskınp' 895 şurs kubo-metr, lıvə 40 pr., tajə zev eea.

Ənəz səmən Luz rajon pomalis verbuijtəm, şenqəbr 6 lun kezlə seni vərtranxoz-lən vəli 800 postojannəj robocəj, 1715 şezon-nik, kodjas boştşəmaəş keravnp' 448172 ku-bometr. Luzsa Vərtranxozlən aslas 235 vəv, medaləma 955 vəv, kodjasən vermas kəskınp' 407120 kubometr da nəsta traktorjasən kəs-kas 35000 kbm. Mukəd zagotovişeljaslən jəz tırmışın avı-na. Tajə uza, uzałşjasəs me-daləmə kolə çorında kutçışnp' vərlezən orga-nizacijajaslı, şəlsəvetjaslı otsavnp' nalı da ok-tabrgəz vət pomavnp' uza.

Vərlezəmən tavo loə vərtyı uzavnı meda-ləm vıl pəradok. Kolə, med tajə pəradoksə tədis vıd kolxoznik, vıd uzałş. Ətkaoļş. Raj-on vərlezən plansə 1933-34-əd vo vıle juklə

şelsəvetjas kost, şelsəvetjas juklənə kolxozjas da şiktjas kost ətkaolüşjaslı. Kolxozjas ovsuzdajtən programmasə as kostas, vəcənə vəlezəş organizacijajaskəd dogovor, kod şerti kolxoz (sylən pravlenqə) as vylas boştə kerav-nı da kyskın pıltırıcı təmə kolışestvo (lbd) vər, dogovoras-zə inđışşənə srokjas.

Tajə dogovorsə med rərtənə oləmə, kolxoz torjədə as kostəş kolana tında uzałışjasəs da vəvjas, kolxoz şetə sıtynda jəz, med estas kolana srokən keraləm da kyskəm.

Ta kypzi lesozagotoviteljas vyd kolxoznikkəd libə kolxoznik gruppakəd vəcənə trudəvəj dogovor.

Ovjazatəstvosə, kodəs kolxoz asvylas boştas, kolə paşkında ovsuđitnə kolxoznikjas sobrañə vylən.

Lespromxozjaslı assaçlıs sız-zə kolə otsav-nı kolxozlı vizmu uzałəmən, çeladəs velədəmən, şetovodstvo bura ruktən pıltırıcı i sız vozə. Tajə stavsə kolə urçitnə dogovorən.

Plan tırtəm vərən kolxoz da kolxoznikjas vərən uzałəməş mezdışşənə Plan tırtəm vərən navjazvajtnə sođtəd vyl zadañə oz poz.

Vinovnikjasəs, kodjas oz kutnə asşyńls dogovorsə vylpolqajtnə, kovmas tızdyńpə Səvet sojuza prokuror **Okulov** inđəm şerti—suda şetəməz.

Mijan oblastı əni zyn gəl da sərkodde-ma kreştanaəs kollektivizirujtəma. **Mijan ov-**

laştyň ызды objazateľstvo kolxozjaslən go-sudarstvo vozýp—aktívňeja koşaşny vər eksport vəsna. Vəgyn uzałam şetə kolxožnikjas-ly ызды doxod daj kypədə kolxožnikjaslış oləmsə zazitoçnəj výjə. Vižmu uzałam kypzi, vižmu uzałamkəd jitəmən vyd kolxozly as uzał kolə Iıddıly eksport iz, vərlezəmə organizovanňeja şetny ınpzyk da medbur jəzsə vəvjasən, vər keravny da kyskyp.

Kolə sünny, kołan ar una kolxoz ez pet-kədlı aßsə bołsevisitskəjən. Uzałşjasəs vər-lezny kolxozjas şetisny şorən. Dekabr kezle vəli petəma 560 kolxožbış, səmtyń 1821 mort, səmtyń aprel kezle kolxožnik lıd sodis 9477 mortəz.

Tavo siž-zə ətkytyń kolxozjas omalika və-rəny. Komileslən kolxozjaskəd vəçəma səmtyń 84 dogovor. Kolə paşkəd massəvəj političeskəj da organizacionnəj iz nıny kolxožnikjas kostyń, med pervojsaçys-zə çegny kulackəj sabotaz, kodi em neketyń kolxožy, da vər-lezny petny oktabr medvozza lunjasşa medbur uzałşjasən. Kod şurə kolxozjas petisny-nın keraşny. Apyv şelsəveteny (Bojnaya rajon) şenlabr 1 lunşań 7-əd lunəz petisny vərə „Çerd zvezda“, „Dobrovołnəj“, „Výn“, Litvinov ńima kolxozjas. Palauzsa kolxožnəj brigadə Karmanov jortlən plenum kezle keraləma-nın vyd mort vylə 250 kubometr, təvşa programma tyrtəma 25 prəç.

Tajə kolxozjas ləşədçəm uə estədişnə-nin avgustınp. Tajə kolxozjas moz oblaştuvsa stav kolxozjaslı medbur uzaľş jəzsə kolə mədədnə vərlezp. Bvd kolxozlı kolə vərlezş organizacijakəd vəçpə socdogovor, kolxožnikjaslı truddogovor da akkuratnəja tırtıp bostəm objazatəlştvojas.

Uzaľş ətkaolşjas vylə kolə vizədnə, kzi askia kolxožnikjas vylə, nınp na kostən massəvəj da organizacionnəj uə, kypədnə da kotyrtıp vərlezan kampanqə vura nıəm vylə. Kolə vbd das kerka dinə prikrepitip şəlsəvet-sa slenəs, med sijə nuas bıdlunja uə, kotyrtas as gəgərləs da nakəd eəe petas vərlezp.

Ətkaolşjas kostən kolə nınp pomşa massəvəj-političeskəj uə şiktyp daj vərən, kypədnə vərlezan uə vylə. Kołan vo uzaľş ətkaolşjas rəvəsən uzzə arşanş vəli nıəma oməla da kən şurə janvarəz ez petnə vərə. Kolə əni nınp samoobjazatəlştvo primitəm kampanqə, vbd uzaľş ətkaolşkəd vərlezş organizacijajaslı vəçpə trudəvəj dogovor. Kəni massəvəj uə tınpə, seni gəl da sərkoddəma ətkaolş aktivnəja uzałənə vər eksportınp. Ləzəm şəlsəvetən (Şıktıvдин rajon) Sandı Jakovlən 10 morta brigada tavo-nın vəçəma Komiləskəd dogovor, bostəma 1000 kubometr keravnp vbd mort vylə, şenəbr 5-əd lun kezlə pomalis stav ləşədçən uə da petis vərə keraşp. Bıdlun

vər keravny. Bədlun keralənə mort vylə 13 kubometr.

Kulakjaslı da zazitoçnəjjaslı kolə şətənə lozək üçəstokjaslı əzədəzək zadaqənə da med sijə zadaqənəsə vəli vət tərtəma daj med naşə uzałasnə tər şezon oktagabrşan.

Vərlezəşjasəs oktagabr medvozzə lunşan massəvəja kolə petkədnə vərə, şelsəvetsə səlenjas da aktivistjas rıg kotyrtəmən da naşə juraləmən. Əni lunjas kużzəkəş, sonnədəzəkəş, pu qeved, ul, ləm avı, keraşnə medvur, pozə keravny lunən zev una. Kolə pərədçəmsə arnas kəzvünsə pomavny, keraləm vər çukərtinə tuj pələn çukərə, med ez şibdə vərəs miə da med ez tər ləm ulə. Ta vylə kolə əzəd vñimaqə puktyń, med arşa keraləm oz vos, med oz kov sijəs seşşa miş bertəmən perjənə. Kəksəşəm kolə zavoditnə rıgəş-rıgə təjən kəntəs da qeuna ləm uşəvtəs. İçət ləmjən kəksəşə koknizək, proizvoditelność əzədəzək, arşa keraləm vər koknizək səvtnə.

Kolə pervojsańszə vərəş **vyrgədən** uzuń teküçət, med vərlezəşjas uzałasnə assənəs norma tərtəz.

A mijan ovla—mukəd kolxozas əçərədən uzałənə, das lun, suam, əti jəz, məd daslun—məd jəz. Tajə nəkəltçə oz tuj. Tajən una kad vosə ətarə-mədarə vetləmə, vezşəmə, loə ovezlička (rıg vyl jəz) daj zev çinə proizvoditel-

nošt. Kolə med kolxozjaslən brigadajas nekuçəm vezşytəg uzalisnır arşan tulşasəz, med əti jəz uzałənır arşan tulşasəz. Seki oz lo ovezlička, kəptas jona proizvoditeňost daj vəd kolxožnik boştas ъzbd nazitka. Siz-zə oz poz lezń ūkuçest i ətkaolşjas kostyń. Ta kuza şelsəvetjaslı vərsekciyajas pýr da starəstajas pýr kolə viziendnır pomşa.

Seşşa, dert, kolə vərlezəşjassə bura ispolzujtnır uz vylas vəd uçastokyn. Mijan eəkında oz bura suvtədçə izvyn vəd uçastokyn — kəni una, kəni eea, kyzı roçən suenır „gde pušto, gde gusto“, una ovla obsluzivajtys. Kołan vo podsobnəj uz vylən vəli tulşnas-nın 4200 mort. Kolə podsobnəj uz vylən med vəli eea, med uñzık uzałis keraşəm vylən da kışkaşəm vylən. Bura kolə juklyń uzałşjasəs uçastokyn, med ez vəv ətilań liska, a mədla-yn eea.

Stav vərlezəşsə kolə kotyrtnır brigadajasə. Kołan vo unaen abu uzałeməş brigadaen. Mart 10 lun kezlə 26500 mortys brigadaen vələma səmyn 17000 libə 64 pr., udarnəj brigadaen 10 pr., xozrasçot vylən — 5,1 pr. Vesig kolxožnikjas abu stavls vələmaşsəs brigadaen. Aprel 10 lun kezlə 6628 mortys brigadaen vələma səmyn 2968 mort.

Tavo kolə arşanlıs, oktabrşan stavsa kotyrtnır brigadaen. Brigadaen i kolə şiktşan ъstıń kolxožnikjasəs da ətkaolşjasəs. Briga-

daňn uzaľem jona kyradə proizvoditelnošt. Kolə kotyrtny stav uzaľşsə skvoznəj brigadaə, seeəm brigadaə, kodi keralə da açszə i kyskə. Kolə, med upzyk brigadajas vəli xozrasçotnəj, seki nəsta-na jopzylka kypas proizvoditelnošt.

Brigada pycyň, kyzı i učastokyň, kolə viga suvtədny uzyň, med ez vəv sizi—əti-laň sulaləny, a mukəd uznas tərəmaəş. Seşşa vyn da kuzəm şerti puktavny vbd uz vylə: pərədçyń medjonəs, jopzylkasəs piňitny, ujavny pozə slabzylkəs, dod səvtny jonjasəs kolə, kyskaşny pozə slabəjzylkəs, siž vozə.

Uzdon tavo Narkomles şençabri 3 lunşa prikazən suis tazi vəçpı: Med jopzylka ştimulirujtny vigtır, kolapazylk assortimentjas vəçəm, tıňtyn peskış 100, strəjevəj vərtyş 120, posni eksport vərtyş (balans, propş, rudsstojka) 125, eksportnəj pilovoçnikyş—145. Kyskaşemyň med loas seeəm sootnoseñqə: peskış—100, strəjevəj vərtyş—110, posni eksportyş—115, pilovoçnikyş—125, da s. v.

Tajə indədjas kuza kovmas trestjaslı RESTROITNY uzdon, fondjas şerti vəçpı vyl raşcenkajas. Bərja vojasas rascenkajas oz vəli ştimulirujtny as vələn kyskaşəm. Sı vəsna Narkomles eəktə ləşedny as vələn kyskaşyşjaslı keraşış don dinə kyzı 1-2-2,2. Seşşa brigadajaslı uravnilovka vylədəm kuza, brigada pycsa uzdon jukny Narkomles eəktə: 1 raz-

radıb 1 edinica, tajə razradas pıęńń aske-
zas kuztəm uzałışjas, vəv vətlışjas, səvtışjas,
rektışşjas; 2 razradə pıęńń opıtnəj vərke-
ralışjas, kodjas tədəńń vərlış porokjas, ku-
zəńń aşnəs vəd iz vəçńń. Məd razradə-zə
pıęńń kəskaşışjas, kodjas aşnəs səvtəńń da
rektəńń. 3-d razpadə—brigadirjas. Sıı kınzi
norma-kə brigadalar tırtə, brigadırıb şetçə 2 pr.
sodtəd uždon da 15-25 sajtəz sodtəd skvoz-
nəj brigadasa brigadirıb. Kolə, med vəd uza-
lışlən vəli torja rasçotnəj knızka. Razradə
punktə brigadir.

Kolə vər lezəmən **въредны овеzička**, med
nıńəm ez vaļajtć, med vəd tor vəsna vəli
kļukutış. Vəv, şijəs, sljija, strumentjas, mu-
kəd kəluj med vəli şetəma brigadajasə, torja
keraşışjaslıb, kəskaşışjaslıb, vənviizışjaslıb.

Kolə koşaşın ьзьd proizvoditelnoş per-
jəm vəsna pərədçəmən daj kəskaşəmən. Ko-
lan vo vəd keraşış lunən mort vylə martıp
şetis 4,1 kbm. da vəd kəskaşış 5,4 kbm. Tor-
ja brigadajas şetisnń pəsta una—13 kbm. pə-
rədçəmən da 10-12 kbm. kəskaşəmən. Tavo
kolə arşańń perjyńń ьзьdзék proizvoditelnoş,
seki eęazk kovmas roboćej, jopzıka pozas
najəs snabzajt pń, vədşama nogən obsluzi-
vajtnń, upzık loas zarabotok. Kolə zińń vəd
kolxozníkль, vəd uzałış etkaolışlıb, med vəd
lun pərədny normańś upzık daj kəskypń up-
zık.

Udarlıçestvoč da socordjyşəmə kolə kış-
kışına vəd pərədçəşəs, vəd kışkaşışəs, med
stav brigada, stav dełanka, kvartal, vərpunkt
ordjışisnə məda mədkəd. Med ordjışəməs kış-
pədis vərə kolçışjasəs vozıp tıpışjas vujəz.
Kolə, med ordjışəm tıunəm jılış vərlezışjas
tədisiń vədlun ordjışəm tıunəm pasjan pəv-
ryr, ştengazet ryr, sobraṇnəjas ryr.

VƏRLEZƏM MEXANİZIRUJTƏM DA RACIONALI- ZIRUJTƏM

Üzəsə vərlezəmən kolə mehanizirujtń da
rationalizirujtń vədşama nogən. Mijan əni
myşurə vəçəma-nın. Boştam spal ləsaləm.
Vojdər stavlıs vəli vəçşə kiən, əni em 7 za-
lod, kodjas 1933 34-əd voyn pilitasń 200000
spal.

Jopzıka mehanizirujtəma da rationalizi-
rujtəma kışkaşəm. Əni em kujim traktornəj
baza: Poməzdinsa—17 traktor, Çassa—12 trak-
tor, Nosulsa— 7 traktor. No ızalənń bazajas
oməla-na. Mi egəj-na ovlađejtəj texnikanas.
1932-1933-əd voyn Komişlən 29 traktorlış
ryr ızınp vəlinń səmyn 16 traktor, mukə-
dış sulalis remont vılyı. Şevgortranşlən 7
traktorlış ızalis—4. Tajə petkədlə, myj trakto-
rən ogəj-na kuzəj ızavın. Veşig i sijə trak-
torjassə, kodjas ızalənń, mi ogə ispožujtə
bura,—səvtam vınp dorşıs upzılk,—traktor mu-

nigas pъr trakjьşşә daj kişşә, səvtam eəazъk vъnşъs, traktor vetlә prѣsta; oměla çojjas vәçam—traktor oz vermь tъr dod kъrědpъ; ogә kadъn remontirujtәj.

Tavo kolә traktorjaslış uz bura rukъtъpъ, vozvъv stavsa remontirujtъpъ (a ənəz remontirujtәma Poməzdinъn səmtyn 34 pr., Çasyn 65 pr.), bura vәditpъ da boştъnъ bura stav vъnsә. Tajә 36 traktornas kolә velədçъpъ bura izavpъ. Gosudarstvo vozә kutas mijanъ şetpъ şo traktorjasәn, kolә ləşədçъpъ velədçъpъ racionalnәja vәditçъpъ. Tavo traktorjasәn kolә kъskъpъ 203000 kubometr.

Kojgortъn vәçsә vәr kъskan kәrttij. Sijә mexanizirujtә kъksaşәmsә ьзъd uçastokъn. No kolә veşkъda sunъ, tani bara-zә mi oměla izalam, tuj vәçam dyr, artmә omәl, vәditçam vәcәm tujnas loka. Tani bara-zә kolә ədjә da bura ovlađejtъ texnikaәn. Tajә mexanizirovannәj kъksaşәmъs vozә jona kutas paškavpъ daj mijan kolә ləşədçъpъ bura vәditçъpъ si-jәn, myj əni em, da velədçъpъ. Kojgortsu tuj 24 kilometr kuza kolә pomavpъ da lezпъ uзә oktabr tәlş rotmъn.

Ьзъd ko kнәd şetә kъksaşәmъn da leptә proizvoditelnost jituj. Tajә mijan oblastъn vъly-zә, no jona-nin paškali. Jituj kuza bura kъksaşәm mi egә-na-zә ovlađejtә. Tavo suәma jituj oblastъn vәçpъ 195 kilometr da kъskъpъ 434 şurs kubometr. Ənəz vәcәma

da remontirujtəma trassasə səmən 104 kilometr kuşa. Kolə ədjəzək estədnə jituijjaslı trassa vəcəm. Seşşa kolə vozvəv ləşədnə bur dodjas. Vəçnə da eksplloatirujtə kolə lezən jituijjasəs medvozza kəzədəməmjəşən, vərədnə krut çojjas, şujnə kək-kujim doddən vən vələ kəskəm, sutki çəz kəskaşəm, med ledənka vəli ispozujtəma zonnas. Ołxovkań koləm vo vəli nəzə sizi puktəma, təyj vəd vən vəli lunnas kəskə 50 kubometrəz. Kolə tuj bura vesavnə. Vizədnə kolə, med vəvjas səvtigən da rektigən mukəd vəvjasəs ez kutnə.

Kolə vəd tuj burmədnə. Vərədnə krut çojjas, dodjas vəçnə paşkədəzəkəs. Kolə tazi vədşama nogən racionallizirujtə kəskaşəm, kərpədnə proizvoditeñnoşt. Jona kərpədə uztə, vura-kəkotyrtəma kəskaşəm. Kolə med səvtəş da rektəş vəlinə naroşnə jəz, med vən vəsərə ez sulav, med seşşa tərtəg loktəşjaslı vəli torja tuj, kəskaşəş vəvjaslı turun kolə vajavnə şiktjasə koləm vəvjasən.

Zev ıvzdəm rajispolkomjaslı da şelsəvetjaslı kolə puktyń vər **zagotovitel-jaslış asoboz ispozujtəm vələ**. Tajə obozsə kolə viznə da bura vəditnə. Əni oblaştnə vər-lezəş organizacijasən 3457 vən (2900 Komiləslən). Tajə vəvjasə vizəm ənəz vəli pres-turpə oməla. Vən dinən uzalışjasən unalaşn vəli puktaləma kuləkjasəs, çuzdəj jəzəs, vəli ovezliçka, ղekueem əzjədəm, kərpədəm vən-

jasəs bura vizəməş ez vəv, daj oməla vizəməş təzədəm ez-zə vəv. Ta vəsna una vəv murtsa kokjyləs sulalənə. Taəmət bezobraziyəjaslı kolə puktyńpom.

Kolə vəv dinən ızałışjasə puktańpom bur, çəstnəj jəzəs, vərədnə ovezlička, indən vəd vəv dinə rafejtəşəs, kolə bura vizəməş premirujtəp, vüzəka təntəp, loka vizəməş çorıda təzədən.

As oboz kolə stavnas, 85 pr.-ş nə eea, ispožujtəp vərkəskaləmən. Səmən 15 pr. pozə podsobnəj iz vylə, a ənəz vələs una vəli podsobnəj iz vylən. 1932-33-əd voyn 825000 vəvlunış vəli vərkəskaləm vylən ispožujtəma 165000 vəvlun. Taz-i-nə pozə-əməj ızańp. Kolə stav vəvsə burmədnə da spolna ispožujtəp. Kolə niədnə pasportizacija, sırı-kə, kütçə pozə kueəm vəv ispožujtəp, kueəm nagruzka pozə şetnə daj sə şerti seşşa vəd vələn vədińcəp.

Bura-kə puktyńpom vəvjasəs vizəm vərlezan organizacijajəslə da bura ispožujtəp obozsə nalış, kus sijə obozən pozas kəskynə una vər.

Kolə rationalizirujtəp stav uzsə vərlezigən—pərədçəm, ləsaşəm, kəskəşəm. Kolə ızałışjas kost paşkədnə texnika tədmalan kruzokjas, şor-nijasən, gazetjasən da ղigajəs ryr velədnə texnika, vəd dələnkańp ləşədnə proizvodstven-nəj sovezeanlıqda kəskynə setçə unzık vərlezəşəs.

Kolə ne səmən şətnə una da bur vər, kolə med vərbs vəli dontəm, kolə çintənə vər materiallış don. Mijanlı tavo rəcionalizirujtəmən, proizvoditeľnost kərpədəmən, ekonomiya çörəda nüəmən, kolə asdon koşan voşa şərti lezny 10 pr.-yş ne eea. Ta vəsna kolə koşaşnə daj kolə vət voədçənə tatçə.

Dert, iz burmədəm eəktə texničeskəj veşkədləm burmədnə. Kolə, med inzenerjas, texničikjas ez rıkavnə kancelarijań, a uzałisnə proizvodstvo výlyń, vərpunktyń, kvartalyn, dəlankań. Kolə výləzək kərpədnə rəqsə deşət-nikjaslış, maşterjaslış, burmədnə nałış matəriyalno-vyləvəj olasnogəsə.

ŞIKTSA SƏVETJASLƏN VƏRLEZƏM KUZA UZ

Şiktsa səvetjaslış, proletariat diktatura organjaslış, partorganizaciya veşkədləm ulıń, kolə kotyrtın vərlezəm gəgər kolxoznikjasəs da uzałış ətkaolışjasəs, kolə kotyrtın najəs çörəda tıls vylə kulaçestvokəd da najə agentjas-kəd. Şəlsəvetjaslış kolə pomşa, vıdlun, konkretnəja veşkədlnə vərlezəmən. Tajə iz bura munas səmən seki, kor şəlsəvet as gəgərəs medvojdər kotyrtas kolxoznik-udarlıkjasəs, kəskas najəs şəlsəvet izə da as vıdlunja iz-nas kutas na vylə təzşynə. Stav verlezən iz-sə kolə kutnə pır şin vozyn, vıd nəluçki vı-rədnə praktiçeskəja: jəz oz tərtmə,—şətnə, iz-

Ішjasəs oməla suvtədəma iz vylə, kolə otsav-
ny bur a suvtədnı da s. v. Oz kov kvyjen, kus
reseñqəen, veşkədlyń, a bur a indaləmən da
otsaləmən.

Dert, rajispolkomjaslı sız-zə kolə konkret-
nəja veşkədlyń vərlezəmən, şelsəvetjasən, jon-
zıka otsavny nał vərlezəm gəgər uzzə puk-
tlyń.

Kolə şelsəvetlə paşkıda nınp massovo-
političeskəj iz vərlezəm gəgər, kołxoznəj da
ətkaolış sobranıqəjas vylən bur a, gəgərvoana
viştavny kolanlunsə vərlezəmləş gosudarstvo-
lı, kolxozlı, vyd uzałışlı, viştavny stav iz
uslovijəsə, kypədnı panıd kulackəj vreditelstvo-
lı da sabotazlı, paşvartny sijəs.

Kolə şelsəvetlə artavny stav vyn da İuçkia
sijəs suvtədavny, kolə udarlıq-kolxoznıqjasəs
kyskny şelsəvet izə da na vylə tħażxny. Vərlezəm gəgər, torja-nın izvyn medaləm gə-
gər, vədlunja iz nuəm vylə kolə vyd şelsəvet
berdny kotyrtnı specialnəj vərşekcijajas. Set-
çə kyskny kommunistjasəs, komsomoleçjasəs,
şelsəvetsa slenjasəs da kandidatjasəs, kolxo-
znıq-udarlıqjasəs da mukəd aktivistəs, med
şekcija np vəli mort 15—20 daj uipzık. Şekcija
otsalas vərlezəm gəgər vədlunja iz nınp şel-
səvetlə, otsalas verbovka nınp, organizujtas
brigadajas, vədlun kutas vizədnı, med assəs
objazatelstvojassə kolxozjas, kolxoznıqjas da
ətkaolışjas tħrtisny. Tajə sekciya assəs vynsə

jukas kolxozjas dinə da ətkaolşjas das kerka dinə.

Vərsekciyalı kolə otsavnp şəlsəvetlə nünp vədlunja massəvəj iz, nünp şəlsəvetsa udar-nikjaslış şlot, nüvvabajaslış şlot, tom jəzliş şlot.—Şəngəzətən vərlezəm jılış unzık da vürzəka gizəm, kotyrtəmən otsavnp. Organizujt-nı ordıjcəm kolxozjas kostən, brigadajas kostən, viziendn da otsavnp torgovo-kooperativnəj şekcijalı vürzəka vərlezşjasəs obsluzivajtnı, stav mukəd şekcija vərlezəm gəgər kəskənp. Kolə mukəd şekcijajaslı sis-zə aktivnəja voşt-şınp vərlezəm kotyrtəmən (torgovo-kooperativnəj — snabzeñçən, kuşproşvetitənəj — kuştobsluzivanınp ruktəmən, da sizi vozə).

Vərlezşjasəs vərə kolə mədədnı organi-zovannəja, brigadajasən. Brigadajas ryeķas kolə med vəli aktiv—jadro, şəlsəvetsa slenjas, kolxoza pravlenṇə slenjas, udarnik-kolxoznik-jas, med aktivistjas eəe petən vərlezşjaskəd brigadaas vərə da nakəd seni uzałən pultəsəz. Kolə brigadajas ryeķınp gruppajasən ıstı-nı vərə 40—50 pr. stav şəlsəvetsa slen da kandidat piňş. Şəlsəvetsa slenjaslı kolə ko-tyrtınp as gəgərəs brigadajas da eəe petn vərə. Jonzık, aktivnəjzık şəlsəvetsa slenjas med pe-tasnp brigadirən.

Vəras vbd kvartalınp, gərgəzək dələnkaın, brigadaın kolə aktivistjasəs, şəlsəvetsa slenjasəs, kandidatjasəs, kommunistjasəs, soçuvstvujus-

еәјjasəs, komsomoleçjasəs, udarnıjk-värlezşjasəs, brigadirjasəs da mukəd aktivistjasəs ko-
tayıtnı starostatjas (deputatskəj) gruppajasə. Tajə starostatjassə, veşkədləşjassə vünsədə şel-
səvetsa slenjas riş şelşəvetlən plenum libə
przeidium. Starostat uzałə partjaçejka da şel-
səvet veşkədləm ulın. Starostatsa slenjasəs ko-
lə brigadajasə sizi juklınp, med brigadañ və-
li jadro.

Şelsəvetsa slenjaslı, starostatsa slenjas-
lı kolə petkədlınp primer, şetnə medbəzəd
norma, medbur vər. No sijə eea. Kolə nün
brigadañ värlezşjas kostən massəvəj iz, kъ-
pədnı udarlıçestvo, kъskınp stav brigada-
sə socialističeskəj ordjışəmə, med stav vär-
lezşbs şetis normaşbs upzık, vylə kъpədnı
proizvoditelnošt.

Starostatjaslı kolə as uzzə nün voşşən,
javə, med stav uzebs vəli tədalə värlezşjaslı,
zaşedañqəjas nün barakjasən, med upzık jəz
vəli, kъskınp starostat uze upzık värlezşjasəs.
Ordjışəm tənəm jılış med vədlun vəli juər-
təma stav uzałşsə şen-gazet pır, gərd da şəd
pəv pır, gərd pełəs pır, barakjasə juər əsə-
dəmjasən da muked nog. Starostatlı kolə şusa
vižədnı barakjas vylə, med seni stavəs vəli
bura puktəma, stoləvəjjas, larokjas vylə, kul-
turnej iz vylə. Med vədor vəli puktəma bura,
kolə otsavnı bura puktınp. Starostatjaslı oz
kov veznə as uznas deşətnikəs. Deşətnik med

vəl jedinonaçałnikən uçastokъn, kolə otsav-
ny deşaṭniklъ da şelsəvetlъ kotyrtnъ vərlezüş-
jasəs vərlezan plan ədjə da bura tırtəm vylə,
otsavny vırgədnъ vyd nəluçki vərlezan izyş,
vərlezanıňş.

PETAM 1933-34 VOŞA VƏR LĘZAN UZBN BOL-
SEVIİSTSKƏJ VERMƏMJASƏN

Jortjas!

Vərlezan programma 1933-34-əd vo vylə
tırtəm zev vermana. No samoṭokən sijə oz
mun. Kolə vərlezüş organizacijajaslı, partijnəj
organizacijalı da sijə veskədləm ulın səvet-
jaslı nınp pervojsaçlıs çorxəd iz. Medvojdər
kolə koşaşnъ kulakjaskəd, topədnъ najəs ço-
rında, zugədnъ pervojsaçlıs-zə kulackəj sabotaz,
petkədnъ erdə klassəvəj vraglış vreditelskəj
uzzə da rıtyştəm-rıg orədnъ. Kolə rıg pov-
nitnъ koşan voşa staļinskəj poxod dırji uza-
ləm opıtsə da staļinskəj poxod moz uzauny
tavo vərlezəmtyń pervojsaçlıs-zə.

Kolə pervojsaçlıs-zə şetnъ vərlezəmtyń ızyd
ədzədçəm. Koşan vo Pasgasa şelsəvet janvar
kezlə vəli kışkəma 1 pr. Pozə oz tazi uzauny?—Oz poz vozyn vyl voəz rıg kəsјyp. Ar-
şaçlıs kolə boştnъ ızyd voşkov, leptən pı çorx-
da da paşkında verlezəmtyń ədjas, ne liçədnъ
iz programma pomaştəz. Seki mijan vərle-

зәт мунас бура, әдјә, estas үоз і оз^к көмь
кыскавп вәр ул тұлсын.

Мыјән мунанпь тајә plenum үйліш, ръ-
тъстәм-рър вошсәj тајә Vojvъv krajuva med-
въд kәzajstvenno-politicесkәj mogas da шетәj
въд әдзәдçәm vәrlezәmlъ, organizujtәj mas-
sәvәj petәm vәrә, kotyrтәj socialisticeskәj из
vәrъп.

Mi возза voas i koлан воып Vojvъv kra-
јып къssим вәръп. A-әд 1930-31-әд воып Ко-
ми oblašt vәrlezәмъп воштis medvozza mesta
kraјып, seki vәli Komi oblašt petkәdlә primer
Vojvъv krajsa mukәd rajonjaslъ. 1933-34-әд
воып mijan Kraj pъesa socordjyşәмъп ко-
лә воштп medvozza mesta. Тыrmas вәгъп
къssып!

Mi çuksalam ordjyşп vәrlezan program-
ma воззьk da вұрзъка тъrtәm үлә Karelijasa
respubлиkaәs. Mi kutam ordjyşп stav vәrlezъş
rajonjaskәd. Ordjyşәm paşkъda puktam Ov-
lašt ръекъп rajonjas kost, selsәvetjas kost, kol-
xozjas kost, brigadajas kost. Med ңiәti ord-
jyştәm rajon, selsәvet, kolxoz, brigada ez vәv
Oblaštъп!

Partija veşkәdlәm үлъп, қорыда partija-
lъş viz olәmә pәrtәmәn, kырәdam da kotyr-
tam roboçejjasәs, kolxoznikjasәs da изальш
әтка ольш kreşтanaәs kulaçestvolъ panъd da
petam vәrprogramma tъrtәмъп medvozza
mesta!

KOMI OBLAŞTUVA ISPOLNİTELNƏJ KOMİLET PLENUMLƏN 8UƏM

I.

1932-33 VOŞA İTOGJAS

1.

Oblaştuvsə Ispolnitélnəj Komitətlən plenum pasjə, məj 1932-33-əd voşa vərlezan programma tərtəma pərədçəm kuza 101,2 prəcent vylə da kəksəm kuza 92,2 prəcent vylə, ət-eə eksportnəj vər lezəm kuza plan tərtəma zoqnas, stavnas programmasə tərtisnə səmənp kək rajon—Luz da Udora.

Programmasə tərtəmlən pomkaşs vərlezəş organizacijasən da səvet organjasən 1932 vo IV kvartalın klassəvəj şüslun lıçədəmən, külak vylə lıçkəm slabmədəmən, kolxoznikjas da uzaş ətkaolşjas pəvsən massəvəj da kotyrtana uz zeba nüədəmən, sə vəsna vərlezəm zavoditçəməşən ez vəv boştəma seeəm ədjas, kodjas eşkə obespeçivajtisnə kadın da stavnas programmasə tərtəm. Vərlezəş organizacijasən vjurokratiçeskəja, kancelarijaşan veşkəd-ləm vəsna uzsə vərən lezəmə vəli samotok

вълѣ, робоçеjjаслѣн изъс коѣртѣма вѣли зева, механизмjas, асовоz ispolzujtçlis bezxozaj-stvennѣja, вѣрѣs каçestvo ёртї вѣли omѣl.

2.

Пәредчәm kuза programmasә stavnas тыртамьs da kъksaşem kuза ьзъd prorgv въrедамьs vѣli obespeçitѣma **staļinskѣj** poxod munan lunjasә, kor VKP(в) Krajuvsа Komi et, Obkom da partijn ej organizaçija stavnas veşk edl em ul n vѣli top ed em kulak da vѣli prerestroit emа veşk edl emъn nogjasъs. Staļinskѣj poxodl en zev ьзъd politi eskѣj da vospita el-n ej vlija n e s obla stuvsa stav organizaçijajas vъl n. „Staļinskѣj poxodl en vъn s sъn, myj i partijn ej organizaçija aç s i massas k p edis-n  assyn s klass ev j su slun, jo tisn  viz ed em-s  kulakk d ko s s m vъl , sij s erd ed em da v t em vъl  ve ig i sek, kor sij s maskirujt c lis, зев s lis kolxo n ikjas da s avetsk j robotnikjas pa sk em . Taj  glavn ej s da med z y d s“ (Krajkom plenum vъl n VKP(в) Krajkomsa sekretar Ivanov jort vi tal em s).

Staļinsk j poxod d rji torja şikts vetjas partorganizaçijajas veşk edl em ul n petk edlis-n  zvy l bol sevik no a u s s primerjas, petk edlisn  kuzan luns  k p edn  da ko er t n  kolxo za massas  da u s s s  tkaol s jas s ku lakk d da sij s agentjask d ko s s p , t d c em n

burmis uз kotыrtамъs, petkадçisnъ una so udarnik-värlezъsjas.

II.

1933-34 VOŞA VƏRLEZƏM KEZLƏ LƏŞƏDÇƏM

3.

Oblaştuvsə Ispolnitelнej Komitetlən plenum pasjə, myj torja rajonjas (medşa-nin Mıldinsa) ez rıddi boştnь värlezəmən koşan voşa orxt-sə, sə vəsna tırmıtəma nuədəma loktan värlezəm kezlə ləşədçəməs. Torja rajonjasın deşankajas vundaləma əekueəm rezervtəg (sojnati).

Trassajas korşəşəm, tujjas vəcəm da remontırujtəm avu pomaləma. Siz-zə avu estədəma barakjas, gerdpeləsjas da s. v. remontırujtəm da vyljas vəcəm.

4.

Plenum eəktə värlezəs organizacijajasəs, rajispolkomjasəs daslunja srokən pomavnъ ləşədçana stav użjassə:

a) Sojnatılsa vərpromxozъn vundavnъ sodtədən deşankajas, mukəd vərpromxozjasınp rəveritnъ ləşalə-ə vundəm deşankajasınp vərəs 1933-34-əd voşa plan şərti da vundavnъ sodtədən gırış pilovoçnika deşankajas.

b) Estədnъ remont da vytəvəj stratejstvo, torja ızbd vizədləm kaçestvo vylə puktəmən.

Medytm ədžednъ remont da straiteľstvo, eæktyń şiktsavetjaslъ pýr-zé ьstъnъ vәrә sodtәdәn torja udarnej brigadajas vigrzъk kolxoznikjas da uzaļş ətkaolşjas pëvsъş, şiktsavetsa slen jurnuadәm ulen, uzae estәdәm vәrgъnъ vuzәdnъ najes vәrlezәm vylә.

c) Pomavnъ katiseejas da tujvylә trassajas korşşәm da daştъnъ najes eksploatacija vylә medvozzha kәzbdjassan da içet lъmjәn.

III.

VӘRLEZAN PLAN DA SROKJAS

5.

Krajispolkom inđedjas şerti vynşednъ 1933-34-əd vo vylә programmasә pәrәdçәm kuza 2197 şurs kubometr deləvәj vәr da 222 şurs kbm., pes vәr, stavsa—2419 şurs kbm. da kъskaşәm kuza 2714 şurs kbm. deləvәj vәr da 307 şurs kbm. pes vәr, stavsa 3042 şurs kbm., trestjas kostыn tazi juklәmәn (şurs kbm.):

Organizacijajas	Pәrәdçәm:			Kъskaşәm:		
	Delov.	Pes	Stavsa	Dei.	Pes	Stavsa
Komięs	1450	173	1623	1974	250	2224
Şevgortranjęs . . .	394,5	33	427,5	410	40	450
Şevles	215,5	4,5	220	206,1	4,5	210,6
Vyatjęs	80,2	11,3	91,5	82,5	12,5	95,0
Sojuzełstromat . . .	57	—	57	62	—	62

6.

Къскашәм куза plan rajonjas kostын juk-
lъпь тази (shurs km):

Rajonjas:	Delov.	Pes	Stavъs
Sъktъvdin	306,0	42,0	348,0
Jemdin	273,0	32,0	305,0
Sъktъv	536,0	13,0	549,0
Bojnать	248,0	10,0	258,0
Kulәmdin	478,0	8,0	486,0
Mыldin	114,0	17,0	131,0
Izva	42,0	46,0	90,0
Uştusa	64,0	2,0	66,0
Uşçilma	15,0	38,0	53,0
Udora	206,1	4,5	210,6
Luz	492,5	32,5	545,0

Еәктьпь Rajispolkomjasль рълъş·ръг·зә прә-
veritпь vajәdәma-ә siktsәvәtjasәn vәrlezan plan-
jas въд kolxozәз, въд sikтәз sortimentjassә da
vәrlezan uçastokjassә indәdәmән da eekтьпь
paşkәdnъ massәvәj politiceskәj da organiza-
cionnәj из vәrlezan programma түrtәm gәgәr.

7.

Ləşədnə vərlezan programma tərtəm vylə ta eəm srokjas: pərədçəm kuza 60 prəç. IV kvartalınp (janvar 1 lunəz) da 100 prəçənt mart 1 lun kezlə, kəskaşəm kuza 40 pr. janvar 1 lunəz da 100 prəçənt mart 15 lunış ne şorənzyk.

8.

İndiň vərlezəş organizacijajaslı, rajispol-komjaslı da şiktsəvetjaslı, tıj 1933-34 voşa vərlezan programma tərtəmyn kolə med vəli ovespeçitəma vər materialjaslən i torjən-nin pilovoçníklən vylı kaçestvo.

Ləşədnə so kueəm sərkod ovjom pilovoçník vylə Komıleş vərpromxozjasınp: Sıktıvdinsaň—0,370 km., Jemdinsaň—0,320, Sıktıvdin—0,400, Kuləmdinsaň—0,400, Mıldinsaň—0,390, Kozvasaň—0,330, Iızvaň—0,363, Uştıçyimasasınp—0,280.

9.

Vərlezəş organizacijajaslən da səvet organjaslən medbəzəd mogən loə asdon çintəm vəsna koşaşəm, izyń proizvoditelnoşt kəpədəmən, mexanizmjas racionaĺnəja ispolzujtəmən, stav užjassə da torja-nın kəskaşəm racionaĺizirüjtəmən, rezim ekonomii çorda nuədəmən. Sədədnə 1933-34 voşn vərmaterialjaslış asdonsə 10 prəçənt vylə ne eəazık çintəm.

IV.

VƏRLEZƏM MEXANIZIRUJTƏM DA RACIONALI-ZIRUJTƏM

10.

Komi oblastınp əni kezlə uzałə spal vundalan 7 zavod, nalən proizvodstvennəj vńpъs 1200000 spal, tajə zev ьзъd verməm uzzə mehanizirujtəmən. Zavodjas izyp una pələs nəluçkijas pasjəmən, kodjas rıyp med gırışjasən loəpъ uzvńpъp ćekuçeşt, uzzə oməla ko-türtəm, a sъ vəsna izyp içət proizvoditelnoş, plenum eəktə vərlezəs organizacijajasəs oves-peçitpъ pırış-pırğ-zə najəs vyrədəm da zavod-jaslı vńnsə stavnas ispozujtəm.

11.

Kołan voyn torja oməla uzałisnъ traktornəj bazajas, 36 traktorəs 19 pır sulalisnъ remontən, mukədjasəs ispozujtçılısnъ zyn vylas sətəmən. Traktorjas ənəz stavnassə avi-na remontirujtəma (Poməsdinsa bazayıp remontirujtəma 34 prəç. vylə, Çasyp—65 prəç. vylə) avi-na ləşədəma trassajasəs. Plenum eəktə Komiləsən upravljusəj Mokejev jortəs da Luzsa vər-promxozyu direktorəs estədnə remontə daslunja srokən da ləşədnə trassajassə traktorjasən tır nagruzkaən uzałəm vylə. Raj-ispolkomjaslı da şiktsəvetjaslı puktyu torja ьзъd vizədləm traktornəj baza uzałəm vylə.

12.

Kъksaşəm racionalizirujtəm kuşa ызд voşkov jiatujjasti kъksaşəm. Plenum eəktə vərlezş stav organizacijajasəs, rajispolkomjasəs da şiktsəvetjasəc osvoitnəj jiatujjasti kъksaşan plan-sə stavnas, trassajassə bura vəçəmən, tır nagruzkaən uzałəmən, stav tujjas vylən kık da kujim komplektən kъksaşəmən. Jia stav tujjas ovespeçitnəj amerikanskəj dodjasən da pricepenəj vozjasən. Tırtəm doddən vetləm vylə ləşəd-nəj ləmja parallelənəj trassajas.

13.

Plenum pasjə sogmətəma oməl sostojaṇṇə asobozlış vərlezş organizacijajasən. 1932-33 voyn 825000 vəvlunış kъksaşəm vylən ispolzujtəma səmən 165000. Plenum eəktə vərlezş organizacijajasən vəşkədlışjasəs pırgış-pırg vərədnəj stav loktorjassə, kodjas ənəz eməş obozyn, torjən-nın daslunja srokən pomav-nəj vəvjaslış pasportizaciya, vıgzykjassə torjədnəj jitujjas vylə. Burmədnəj vəvjaslış verdəm bur pəskətinə vylə ləzəmən, ruktyń vəvjas bura vizəm da vətnadzor, medyim vərkəskaləm kezlə stav obozys vəli daş uza-nəj. Pırgış-pırg-zə vyləş vidlavnəj obsluzivajusəj sostav, obojasən juralışjassə, koçukjassə, vəsavnə socialno-çuzdəj elementjassə, na pırdı vıgzyk roboçejjasəs postojannəj kadriş da kolxozçıkjasəs puktaləmən. Daslunja srokən

estədnlı şijəs-zavod, inventar remontirujtəm, stav vəvjassə, şijəs-zavod, inventar prikrepitň torja koñukjas dinə da obozjasınlı juralıßjasınlı da koñukjasınlı uzdonsə tıntınpı vəvjas burlun şerli. Asobozlış 15 prəcentlış üzvək vəv ne lezəpı podsovpəj użjas vylə, vərlezig çəzən med kışkaşəm vylən rıy užalis 85 prəcentlış ne eeażık vəv.

Rajispolkomjasınlı da şiktsəvetjasınlı ruktınpı vədlunja kontrol da şetavınpraktiçeskəj otsəg vərlezəş organizacijajasınlı na vozınp sulalan mogjassə pərtiń.

V.

KADRJAS DA UZVƏN.

14.

Plenum torja vñimaniqə ruktə vərlezəş rıy uzałış kadrjas vylə, eəktə vərlezəş organizacijajasəs vərədnı teküçest, ləşədnı nań vıgvılk vıtovəj uslovijəjas, ispolzujtnı najəs mexanizmjas da jiatujjas vylən.

15.

Pasjınpı, tıj şezonnəj roboçəjjasəs da vəvjas medaləm tınpə oməla. Dogovorjas kuza Komiləsən sdajtəma pərədçan plan şerli—45 pr. da kışkəm kuza—45 pr. səmənp Gortran-leş şençabır 15 lun kezlə tırtis medalan plan-sə. Plenum eəktə vərlezəş organizacijajasəs,

Rajispolkomjasəs da şiktsəvetjasəs paşkəd-
nə organızovannəja izvyn medaləmsə, məda-
mədli otsalan socdogovorjas vəcəmən, ətka-
olşjasən samoovjazatelstvojas voştəmən da
vəd izalışkəd torja izdogovorjas ləşdə-
mən, əti-inədliş kyz kolxozjasan, si3-zəi vər-
punktjasan socdogovor oləmə pərtəm kuza
proverka kotyrtəmən.

16.

Plenum 1əddə, təj medəzəd mogjasən
kolxozjaslən loə-vərlezəmə ınzək da bur-
zık roboçej kəskaşan vən şətəm, vər eksport
vəsna—medəzəd xoşajstvenno-politiçeskəj kam-
paqə krajyp—aktivnəja təskaşəm.

Mijan uslovijən səmən sijə kolxoz loə
bolsevistskəjən, kodi dələ vələn bolsevikjas
nogəni təskaşa vər eksport vəsna. Plenum
osuditə kolxoznikjasən vərən əçərədən izaləm,
kodi vəli koşan vələn, təj vajədis una üzalan
kad prəsta vostəmə, vajədlis obezličkaə da
çintis izləş proizvoditelnoş. Kolxozjasən tor-
jədəm brigadajaslı kolə izavnə stav şezonə,
assınpəs plan tərttəz.

17.

Plenum eəktə Rajispolkomjasəs da şiktsə-
vetjasəs paşkəda paşkədnə massəvəj, politiçes-
kəj da organızacionnəj iz ətkaolşjaskəd, vəd
das kerka vylə şiktsəvetsa slenjasəs da akti-

vistjasəs prikrepitəmən, kodjaslı kolə niədny vədlunja iz na rəvəsən, organizujtın brigadajas da əteəe brigadajasəskəd petnə vərə da seni uzaçı sezən pomaştəz.

18.

Unzık vərlezəşjasəs, kyz myj pozə,—kışkən skvoznəj brigadajassə, obespeçitnə şiktyş kolxoznikjasən da uzaľş ətkaoləşjasən brigadajasən petəm, şiktsəvetsa slenjas da kandidatjas, kolxoz pravlenənəsa slenjas, kolxoznik-udarnikjas журnuədəmən.

Tədmədny uzaľşjasəs, myj skvoznəj brigadajasən uzaľigən şetçüşə uzdən dinə sodtəd 19 pr. da brigadirli sodtəd təntəm. Eea vylə 60 pr. brigadajassə vuzədny xozrasçot vylə. Brigadirjasən vəgjənə səvetskəj vlaştı medbur predannəj jəzəs—şiktsəvetsa slenjasəs, kolxoznik-udarnikjasəs.

19.

Əektənə stav Rikjaslı da şiktsəvetjaslı stav kulak-zazitoçnəjjasəs şiktyş ispołzujtın çorbd əvədəzək zadaqəjjas şetəmən vəd lespromxozyn nalı torja delankajas şetəmən, rukıtyń bur kontrol da proverka rəjən zadaqənə tərtəm kuza, resiñənəda çorbdə kəskyp kəvkutəmə stav sabotirujtəşjassə çorbd zadaqəjas tərtəməş. Stav kulak zazitoçnəjjaslı oktəbr 1 lunşaŋ kolə petnə vərə nalı indəm uçaştokjasə, çorbd zadaqəjas tərtəm vylə.

20.

Еәктьп вәрлезьш организацијасәс, Rajispol-komjasәс да шиктәветјасәс торја вңиманә руќтъп uчастокјасын pravilnәja извып suvtәdәm вылә, отсаан (podsovnәj) изјас выльп језәс да вәвјасәс къз роžе јонзъка çintәм вълә, brigadajasyн pravilnәja въп suvtәdәm вылә да изъш differencirovannәja тънтъшәм вылә, stavnas въгәдпь оvezlicka.

21.

Еәктьп вәрлезьш организацијасын ръгъш-рыг вылрәв vidlavпь rascenkajas (donjas) вәр-лезанинјасын выл nogәn тънтъшәм јиль, Nar-komles prikaz шерті, kodәs lezәma tavo шен-тавр 3 lunә. Еәктьп вәрлезьш организација-сын uчekedlбsjasәс ръгъш-рыг въгәдпь вәрлезьш-јасын изјезсә да возә вылә не лезпь изјезав-тъпь. Rajispolkomль prөverajtnь VPX да вәргpunktјасын uздон fond rәskodujtәm да тъзajassә kъskъпь kъvкуtәmә.

22.

Plenum eактә вәрлезьш организацијасәс да Rajispolkomjasәс кърәдпь uчастокса de-шатникләs — administrator - jedinonaçalnik-lыs — rolsә, вәрјыпь deшatnikә sәvetskәj vlaстlъ predannәj jезәс да не лезпь на рәvsып теку-чест, наль kolana materialnәj, вътovәj uslovijә lәshedemәn.

23.

Еәктөп вәрлеңш組織ацијасәс қорыда ас из шищеташ вәрәдпь бжурократицескәј канцеларскәј метода вешкәдләм, визпь конкретнәј практицескәј метода вешкәдләмә, VPX-ль, вәрпунктјаслы да десятникјаслы најә изасlovja вәдлуня отсег штәмән. Вәрпунктјасын техни-
ческәј вешкәдләшјасән руктъпь инженерјасәс да техникјасәс, најәс трестјас да вәрпромхоз-
јас аппаратш proizvodstvo вүлә визәдәмән.

OLASNO G OBSLUZIVAJTӘM

24.

Бәрja војасә вүјимәш ызьд voškovjas зили-
по-вѣтәвәј stroitelstvoын. Plenum еәктә вәрле-
ңш organizationјасәс, rajispolkomјасәс да шик-
-сәветјасәс торja вңимаңә руктъпь olaninjas
вүлә, тькашпь сәстәм, соңыд, jugъд da ludik-
тәм olanin вәсна.

25.

Plenum pasjә, тыј къзвып proizvodstven-
нәј тәварјас да furaznәј зәр вәрлеңәм вүлә (Pe-
çeralь къңзи) vajәma тьрмәз. Plenum еәктә
вәрлеңш organizationјасәс askadә обесpecitпь
rajonjas kostә juklәм, a siз-zә mukәд тәвар
prәdiktajas vajәm, vәrzagotovitan участокјасә
најәс razәdәм, pravilnәja fondjassә ispolzuj-
тәм, Ispolkomјаслы да сәветјаслы centralizovan-

нәј prodovołstvennәj fondjas, ispołzujtәmsә kolә puktyńь torja kontrol ulә da ңemzaļit-tәg tъskashńь torja fondjas targajtәmjaskәd da guşavlәmjaskәd.

26.

Komi oblaštъn vъjim ьзъд pozanalun samozagotovkajas paškalәmль, sәmъn tajә uz de-lәbs sulalә vъvti loka.

Plenum eäktә paškeda kotyrtńь samozagotovka produktjas: čeri, pәtka, puktasjas, eak votësjas da s. v.

27.

Obseestvennәj da kollekтиvnәj şojäm-juämә kъskыńь stav roboçejjasәs, tъskashńь өвәd ka-çestvo burmәdәm vәsna da sъlyš donsә çintäm vәsna. Torja vizәdлъn kolә udarnikjasәs da inzeñerno-texničeskәj personal obsluzivaj-tәm vъlә, torjәdnъ nalъş şojäm-juämәs, nalъ vugzъk şojäm-juäm setämәn.

28.

Kulturnәj obsluzivańә kuža plenum eäktә Ovonoәs, rajispolkomjasәs da şiktsәvetjasәs atеe e profsojuzjaskәd obespeçitńь olämә pәrt-ny stavnas kul'tproşvet şet paškedań plan, re-sižełněja leptńь iz kaçestvosә gәrd pełsjas-lyş, ştengazetjaslyş, kruzokjaslyş, kinojaslyş, radiolys. Bыd učastokas obespeçitńь gazetaen

siz artaşəmən — ne eea əti ǵazetləş vit vərlezşliyda obespeçitnə kulturnəj sojtçəg uslovijəən.

29.

Mediko-sańitarnəj obsluzivanańqə kuza voədçənə massəvəj sańitarnəj uz paşkədəmə, medicinskəj punktjasən normalnəj uzałəmə, vərlezş zońvizalun vəsna tıxə kəskyn pəncərə vərlezş massəsə.

SƏVETJASLƏN MASSƏVƏJ UZ

30.

Ispolkomjaslı da səvetjaslı kolə paşkəda paşkədnə massəvəj političeskəj da organizaciyənəj uz vərlezşşjas kostən, leptən da kottırtnə kolxoznəj massəs da uzałəş ətkaolşşjasəs kulakjaskəd da kulakjas vlijanlıqjaskəd tıxkaşəm vylə, zugədnə kulak sabotaz boşşşləmsə pervojsańls da obespeçitnə massəvəja vərə petəm vərlezşşjaslış októabr 1 lunşan, şiktsəvetsa slenjas da aktivistjas jurnuədəmən.

31.

Torja vnımamańqə puktyńp ətkaolş şektorlı, bvd das kerka vylə prikrepitnə şiktsəvetsa slenjasəs da aktivistjasəs, organizujıtnə samoovjazatelstvojas primitəm pərədçəm da kkskaşəm kuza, obespeçitnə proizvodstvo vylən ńzałəş ətkaolşşjaskəd şisṭematičeskəj uz nuədəm.

Въд rajispolkomън да шиктсаветъп лешедав-
пъ massavej vәr sekciijas, kъskъпь siјe sos-
tavә udarникjasәs, kolxoznikjasәs da овесре-
чишпъ въdlunja lovja prakticeskaj veшkадләm
naјәn. Vәr sekciijasль kolә ionъ vәrekspor^t
vәsna tъskaşs stabәn, шетавпъ aktivnaj otsag
izvъп medalәmъп, obespečitпъ massavәja da
organizovannәja vәrә petәm stav vәrlezъşjas-
lъş brigadajasәn oktabr 1 lunşan, pukъпь шиш-
tematičeskaj vizәdәm objazatelstvojas olәmә
pәrtәm vәrsan vәrzagotoviteljasәn, kolxozja-
sәn, kolxoznikjasәn da uзalъş әtkaolъşjasәn.

40 pr. ne eea шиктсаветса slenjasәs da ak-
tivistjasәs mәdәdnъ vәrә proizvodstvo vylә,
roboçej brigadajasъп jurnuәdәmәn. Vәrlezan
въд uчастокъп шиктсаветса slenjasъş, vәrlezъş
aktivistjasъş da udarникjasъş kotyrtavпъ deput-
tat gruppajas (starostatjas). Шиктсаветса slen-
jasль da aktivistjasль brigadajasas kolә petkәd-
lъпь vәr vәsna tъsъп bolsevistskaj primer, pro-
izvodičelnost kъrәdәm vәsna tъsъп primer,
ъздъ normajas vәsna, bur каchestvoa vәr se-
tәm vәsna, asdon çintәm vәsna. Шиктсаветса
slenjasль kolә ionъ vozмәstçъşjasәn socordjy-
şәm da udarnicestvoып, vylъп каchestvoa ek-
sportnaj vәr vәsna tъs kotyrtъşjasәn.

34.

Plenum eəktə paşkədny socordjyşəm brigadajas, kolxozjas, şiktsəvetjas kostyń. Niəti brigada, kolxozi, şiktsəvet, rajon med əz kol ortsyń dejstvielenəj, podlinnəj ordjyşətəş. Obispolkomlən plenum çuksalə socordjyşəm vylə—1933-34 voyn vərlezan plan medbura tırtəm moguş—Karelijasa respublikaəs dogovor projektsə vynşədny.

35.

Obispolkomlən plenum eskə, myj oblastuvsa ispolkomjas da səvetjas, VKP(b) Krajkom da Obkom veşkədləm ılıñ, qemzañittəma kulakjaskəd tıskasəmən da kulakjas vlijan-nəkəd, medşa-nın veşkədvəv opportunizmikəd da sujgavəv kusintşjaskəd tıskasəmən, socordjyşəm da udarničestvo pod vylən, tırtasny stavə da srok kezlə vərlezan plan da Komi oblast boştas ordjyşəş rajonjas rəvysyń pervoja mesta xozajstvennə pol tiçeskəj tajə ıvzd kampanqəas.

Komi Oblaştuvşa Ispolnişəlnəj Komitətyń
juralış—**Kojuşev.**

Obispolkomъn sekretar—**Kozlov.**

KOMI OBLASTLƏN KARELİJASA ASSR-kəd 1933-34 VO VƏRLEZAN PROGRAMMA TÝRTƏM KUZA SOCIALİŞTİÇESKƏJ ORDJY- ŞƏM VƏLƏ DOGOVOR.

I.

Kommunist partija da sijə Leninskəj CK vəşkədləmən, **Stalın** jort jurnuədmən, da VKP(в) Vojvəv Krajkom veşkədləmən, Komi avtonomnəj oblast, cardırji ekonomika da kultura boklaşan vərə koğəm rajoruş, suvtə Səvet Sojuzын vozyn tınış oblaştjas radə.

Partijalış generalnəj viz çorxda nuədmən, klassəvəj vragkəd - kulakkəd da vəd maşa opportunizmkəd, kık front vələ nəmzalittəg koşaşəmən, medşa-nın veşkədvəv opportunizmkəd, kızı medəzbd opasnoştkəd ənija kadın, leninskəj nacionałunej poliтика çorxda nuədmən, Komi oblaştuvsa uzaľş jəz týrtisnə da sədtədən týrtisnə pervojja pjatiletkaş planjassə.

Pervojja pjatiletkaş Komi oblaştuvsa uzaľş jəz, ətuv Vojvəv krajsa stav uzaľş jəzkəd, pərtisnə oləmə Leninskəj partija Centralnəj Komitetən suvtədəm bojevəj mog— „vəçpə Vojvəv krajəs stranaň vaļutnəj cexə“.

Vareksport vəsna tıskasəm zikəz vezisçuzəm-bansə oblastlış. Traktorjas, əsalana kərttuj, jitujas da mukəd pələs mexanizaciya paşkalə da pırə Komi vərjasə. Vəçəma da strəitçən vərpili-tan zavodjas, celluloznəj kombinat. Kyrtpən vyl promyşlennəj centrjas nerp da izsom perjaninjas-sın.

Zikəz vezisnə olan uslovijəjasəs vərlezş-roboçəjjaslən. Revolucijaəzsa eynə vər kerkajas pəqqi, kəni vişlisnə roboçəjjasəs roç da zagran-içasa kapitalistjas, strəitəma bur əzbd barakjas, pıvşanjas, gərd peləsjas, stoləvəjjas.

No medşa əzbdəs sığə, tıj vezsis una şo, una şurs roboçəjjaslən uz vylə vişədəm. Vərən uzaləmə paşkəda pıris izyń vyl forma—brigadaən uzaləm, kodi vəli medjon voropən vərlezan planjas tırtəmən da soddədən tırtəmən. Vər vəsna koşaş-mən petisnə una şurs udarnikjas, bolsevistskəj ədjas vəsna, izyń əzbd proizvoditelnoş vəsna, vylən kaçestvo vəsna koşaşbəş gerojjas. Uz, kyzı sulis Stalin jort, pəris „mustəm da şəkəd tor-jış, kueəmən sijə ləddəşlis vazən, çəst da slava dələə, dobleşt da gerojstvo dələə“.

Mijan geroj-udarlıkjas Karmanovjas, Podorovjas, Jeloxinajas jılış tədə ne səmən stav Komi oblast, no i Vojvəv kraj stavnas. Tajə vər frontvəsa udarlıkjas voş-voə koşaşən 1000 kubometr tırtəm vəsna, a 1932-33 voşa vərlezigən tırtisnə pərədçəmən i kışkasəmən 1400 kubometrən mort vylə.

1933-34 voşa vərlezəmə, socialističeskəj məd pjatiletka mədəd voşa vərlezəmə pəriqən, VKP(В) Komi oblastuvsa Komitet, roboçəj, krestana da gərdarnejec deputatjas Səvetlən Komi oblastuvsa Ispolnitelnəj Komitet, VLKSM oblastuvsa komitet, profsoyuzjaslən oblastuvsa komitet, və front vəvsa udarnikjaslış, torjən-nin Palazzasa, bbsa, Kerəssa, Anıbsa, Rağasa udarnikjaslış vəzjəmsə pəddi puktəmən, çuksalam socialističeskəj ordjışəm vylə Karelijasa Avtonomnəj Səvetskəj Socialističeskəj Respublikas partija Ovkoməs, CIK-əs, OSPS-əs, VLKSM ovkoməs, vərlezəş-roboçəjjasəs, kolxoznikjasəs, uzaľş ətkaolşjasəs, 1933-34 voşa vər-eksport programma vüzəka tərtəm moguş.

II.

Partija generalnəj vişş vəd şikas kezəmjəskəd nemzalittəg koşaşəmən, kulak sabotaz da vrediteľstvo kuza stav vypüş kuçkəmən:

MI KƏSJİŞAM:

1. 1933-34 voşın vərləzığən tərtib oblastılıt vərlezan programma: 2743 şurs kubometr pərədçəmən da 3065 şurs kubometr kəsəməmən.

2. Stav uzas çorbdə koşaşın kaçestvo vəsna, nəsta kərədnən uzaľş proizvoditelność, çintənən asdon, koşaşın vylən kaçestvoa eksportnəj vər vəsna.

Та мөгүш:

а) Pilovoçiklęs sərkod objomı 33 vajədnı 0,370 kubometrəz, 6,4 metr kuzta dırji.

б) Büt tərtib da sədtdən tərtib vərlezan programmasə stav assortimentjas kuza vəd vərlezəş organizacijən, nəlb şətəm plan şərti.

в) Kyrədnı izyıl proizvoditelnoş 14 prəcent vylə, ta məgüş pərədçəm kuza vəd mort vylə vədlun sərkoda vəçnı 4,5 kbm., kəskaşəm kuza vəvlun vylə: а) jitujjasti 9 kilometr kəskigən—10 kubometr, в) ılmja-balkija tujjasti 5 kilometr kəskigən—5 kbm., в) ılmja tujjasti 3 kilometr vylə kəskigən—5 kbm.

Olxovka nogən una komplekta kəskaşəm 1934 voyn janvar 15-əd lun kezlə vajədnı 100 prəcentəz stav jituj 1bd şərti.

Traktorən kəskaşəm: „Kommunar“ 50-35 vyna traktor vylə 6300 kbm., „Klettrak“ 55-40 vyna—8600 kbm., 20 kilometr vylə kəskigən.

Əsalana kərttuj kuza vəd motovoz vylə 200 kbm. sutkiən, 100 kbm. pojezdo-rejs vylə.

г) Spalorezkajaslış proizvoditelnoş vajədnı oborudovanıqəsə stavnas ispolzujtəm vyləz da stanko-şmena vylə lezni pılitib 300 spalən.

д) Çintib lezəm vərlüş asdonsə 10 prəcentən inzək planınp urçitəm doruş.

3. Boştəm programmasə tərtib taeəm srok-jasə: pərədçəm kuza—1934 voyn mart 1 lun kezlə da kəskaşəm kuza—1934 voyn mart 15 lun kezlə.

1933 voşa IV kvartalınp pərədnı 1668800 kbm, ılıbə 60,8 prəcent voçəzşa plan dinə da kəskınp 1224000 kbm., ılıbə 40 prəcent stav plan dinas.

4. Ləşədçana stav użjassə (barakjas, stoləvəjjas, gərd peleşjas vəçəm da remontirujtəm, tujjas ləşədəm, dodjas, şijəs-zavod zaptəm da s. v.) pomavnp 1933 voşn októabr 1 lun kezlə. Dekabr 15 lunşa suvtədnı vər kəskalan użjas vylə ne eəazyk 85 prəcenttəş asobozsa vəvjasəs da sizik kutnp vərlezəm pomaştəzəs.

5. Uzvyn medaləmsə stavnas pomavnp októabr 1 lun kezlə, organizovannəj nabor nuədəmən, kolxozjaskəd dogovorjas da ətkaolışjaskəd individualnəj truddogovorjas poduv vylənp. Medaləm uzałışjassə stavnpəsə kotyrtń skvoznəj brigadajəsə. Medaləm roboçəjjas ryeķyp med vəli pıvvabajas eea vylə 35 prəcent.

Dekabr 1 lun kezlə 60 prəcent stav brigadajəsəs kotyrtń xozrasçota dogovorjasən, brigadajəs ryeķyp uzvynsə lučki suvtədəmən.

6. Əstyp vəşkəda proizvodstvo vylə eea vylə 50 prəcent specialistjasəs vərlezən organizacijas apparatjasəs (inżenjerjasəs, texnikjasəs, racionalizatorjasəs).

7. Nuədnı massəvəja vərə petəm októabr 1 lunşa. Bıd pərədçəşlə uzaçnp vərənp 130 lunış ne eəazyk, a kəskaşışlə—100 lunış ne eəazyk.

8. 1933 voşa IV kvartalınp ətuvja şojəm-juəmə kəskınp vərənp uzałış stav roboçəjjasəs da

specialistjasəs. Medyml jonzka burmədnərovocəjjaslış şojəm-juəm, paşkədənə samozagotovkajas vəd kvartal vylə indəm plan vyləz.

III.

TAJƏ UZSƏ KOTỸRTƏM MOGŞ Mİ KƏSJYŞAM:

1. Şiktsa partorganizacijajasəs 50 prəcent stav sleşşəs ıstınp vərə proizvodstvo vylə pərədçəş, kəksəş, spalvəçəş brigadajasə brigadirjas rəddi.

Kotyrtın kvartaljasınp da dələnkajasınp 100 partijnəj jaçejka, 70 kandidatskəj gruppə, şetnə rajonuvsa da oblaştuvsa aktivəş 73 partorganizatorəs.

Proizvodstvennəj jaçejkajas berdən kotyrtın 150 naçałnəj partskola da 200 kandidatskəj skola, kəskənp setcə 700 kommunistəs, 3000 kom-somołecəs da 3000 bespartijnəj udarnikəs. Gəryşzək proizvodstvennəj jaçejkajas berdən kotyrtın agitkollektivjas.

Vəd tələşə nüədnəp əti lunşa politskolajas xozajstvennəj, političeskəj da mezdunarodnəj voprosjasən, 50 prəcent stav roboçej riş sətçə kəskəmən.

Vəd kvartalınp ləşədnə ştengazetjas. Oblaştuvsa gazetjas vyləsən mexanizirovannəj əti medybzəd uçastokınp ləzə unañıraza gažet.

2. Istınp proizvodstvo vylə 3000 kom-somołecəs, lıbə 75 prəcent şiktsa komsomol organizacijasəs Oblaştınp, kotyrtın kvartaljasınp, dəlan-

kajasып 200 komsomol jaçejka, eea vylә 200 komsomołsko-molodoznoj obrazcovәj brigada, 13 obrazcovәj komsomołskej kvartal.

3. Істънь вәrә 40 prәcentъş ne eəazъk şikt-savetsa stav slenәs.

Stav şiktsәvet berdъn kotyrtnъ vәr şekcijajas, kъskъnъ setçә eea vylә 1500 slenәs udarñikjas, kolxožnikjas da vәrlezъşjas pәvşyş

Kotyrtnъ vәrlezan uçastokjasып (dełankajašып) 200 starostat (deputatskәj gruppa), kъskъnъ setçә eea vylә 300 udarñik-rovoçejәs.

4. Vәrъn da kъlәdçәmъn uzałışjas sojuzъn slen lıdsә vajәdnъ 13100 mortәz, lıbә 75 prәcent vәrgъn uzałış stav rovoçej riňş.

Voštъnъ vәrlezaninjasып: 4 klub, 184 gәrd pelәs, med vyd 150-200 rovoçej vylә vәli gәrd pelәs.

Gыrъş vәrpunktjasып suvtәdnъ 128 radio-efirnәj ustānovka, mehanizirovannәj punktjaşыn lәşәdnъ—4 radiotranslacionnәj uzel, 29 kino-peredvizka, 4 kino-stacionarka. Vәrъn da kъlәdçәmъn uzałışjas sojuz viz kuža da dobrovolnәj organizacijajas viz kuža suzednъ 4000 ekz. gazet-zurnal da kъskъnъ eea vylә 6250 vәrlezъşsәs aşپsәn gizşynъ gazet vyiә, med vyd mort vylә suzednъ әti gazetәn.

5. Proizvodstvenno-texniçeskәj massәvәj propaganda kuža vyd kvartalъn kotyrtnъ proizvodstvennәj soveeənләjas, paškъda çukәrtavnъ racionalizacija mogъş vәzjәmjassә da pýrъş pýr-za

najēs pārtņe olēmē. Košķītņu tēhnika velēdan 127 kruzok, kāskāpnie setçē 2540 mortēs vārle-
zīš-udarņikjas, profsojuza slenjas da pāruzalbā
kadr pāvsbā.

IV. .

Boštēm objazatēstvojas nuēdam izvēlēt socia-
lišķīceskāj formajas paškādēmēn, stav brigada-
jassē socordījāsēmē kāskāmēn, vārē koļcēs bri-
gadajāsīb, deļankajāsīb, kvartaljāsīb, vārpunkt-
jāsīb da vārpromxozjāsīb otsalēm da najēs kās-
kām mogbās oveestvennēj bukšir kotērlēmēn.

Boštēm objazatēstvojas olēmē pārtēm vār-
šān prāverka nuēdībā eāktam vārfrontvēvsa
medbur udarņikjāsīb, mēda-mēdēs vidlaļēmēn
taeām srokjasē: 1933 vojnē dekabris 1 lunā,
1934 vojnē janvar 15 lunā da mart 1 lunā.

Ordišēmēn arbitrēn koram īonē „Lesnaja
promsēlēnošt“ gazet redakcijaēs.

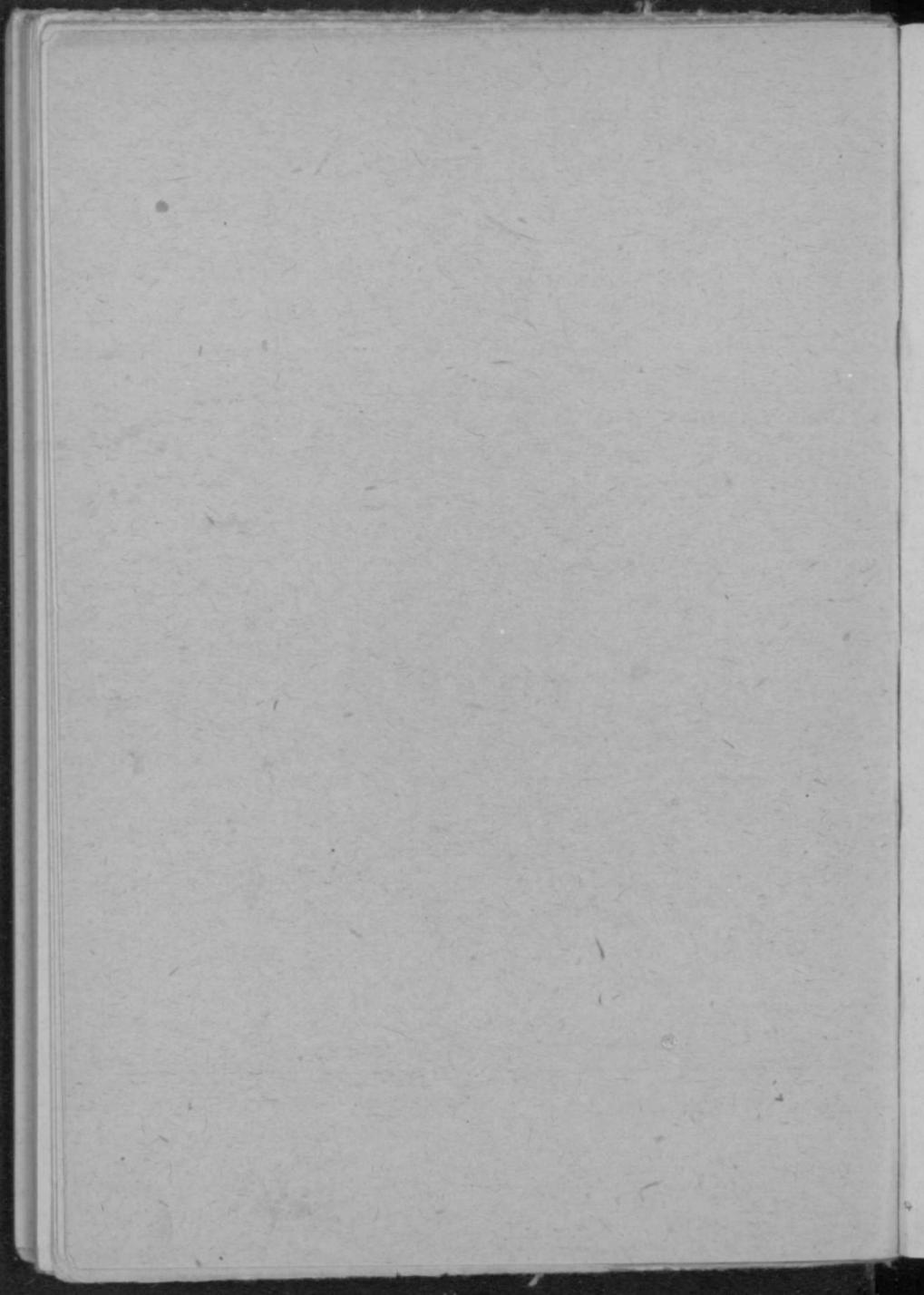
VKP(b) Obkom.
Obispolkom.
VLKSM Obkom.
Obprofsovet.
Komīles.

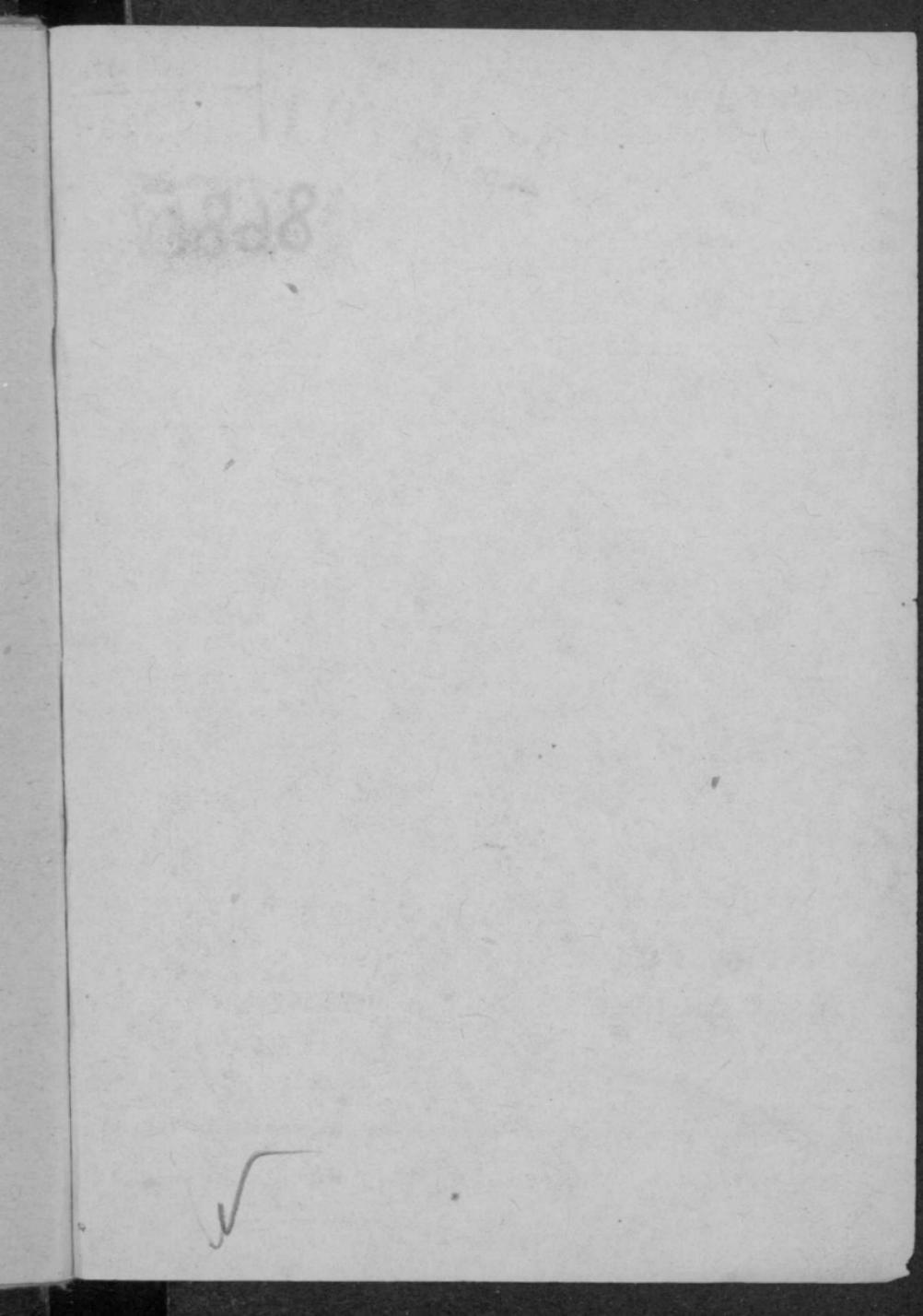
Tajē dogovorsē primātēma eāe Obispolkom plē-
num vēlēn, kāpēi vēlinē šiktsēvetjāsīb juralbāsīs da
kolxozbās juralbāsīs daj vārležīš-udarņikjas oblaşt-
uvsā sēlot vēlēn.

JURINDALŞ

	Listbok
1. Vozkvv	3
2. I. G. Kojusev jortlən Obispolkom VI plenum vylən doklad	9
3. Komi Ovlaştuvsa Ispolnitel'nəj Komitet plenumlən suəm	46
4. Komi oblastlən Karelijasa ASSR-kəd 1933-34 v. vərlezan programma tərtəm kuza socialistiçeskəj ordjışəm vylə dogovor	63

Don
Цена 40 уг.
коп.

Коми-З
2-1264

40791

86850

И. Г. Коюшев.

**ЛЕСОЗАГОТОВКА
И ЗАДАЧИ СОВЕТОВ в 1933-34 г.**

Сыктывкар, Советская, 24. Коми Партиздат.